

Četvrtak, 29. avgust 2002.
Svedok Beće Bećaj (Beqe Beqaj)
Svedok Miljaim Čekaj (Milaim Cekaj)
Svedok Ismet Hadžiavdiju (Ismet Haxhiavdiju)
Svedok Martin Pniši (Martin Pnishi)
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak 9.03 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Imamo prvog svedoka. Nakon njegovog svedočenja, razmotrićemo naša pravila koja se odnose na druge svedoke sa našeg spiska i za koje se traži primena pravila.

TUŽILAC ŠIN: Časni Sude, hvala vam. Tužilaštvo poziva sledećeg svedoka, gospodina Beće Bećaja (Beqe Beqaj).

SUDIJA MEJ: Gospodine Šin (Shin), da li svedok dolazi?

TUŽILAC ŠIN: Da, dolazi.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, šta ste hteli?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo jedna kratka napomena, gospodine Mej (May). Naime, juče na kraju dana, na kraju sednice, sekretar mi je dao papire za zaštićenog svedoka K-41. Potom sam video, video ime.

SUDIJA MEJ: Vi odlično znate da ne treba ni na koji način da identifikujete ili otkrivete identitet svedoka koji su zaštićeni. Mi ne možemo da se bavimo administrativnim pitanjima onda kada vi

to želite. To mora da se radi po utvrđenom redu. To će morati da se rešava kada završimo sa ovim svedokom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Upravo želim da vam saopštim činjenicu o tome. To ime koje smo dobili je juče pomenuto u pojedinim elektronskim medijima.

SUDIJA MEJ: Dajte da to rešimo kasnije po utvrđenom redu. Svedok je već u sudnici. Dajte da završimo s njim, a onda ćemo da čujemo sve šta želite da kažete o tom drugom. Da čujemo prvo svedoka.

SVEDOK BEĆAJ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ŠIN

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Molim poslužitelja da stavi na grafoskop ime svedoka. Hvala. Da li biste rekli Sudu vaše puno ime i prezime?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Beće Bećaj.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Da li ste rođeni 11. novembra 1939. godine, u selu Račaj (Rracaj) u opštini Đakovica (Gjakove)?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Da li je tačno da ste oženjeni? Imate šest ćerki i dva sina. Vaši sinovi se još vode kao nestali, poslednji put su viđeni u okolnostima koje opisujete u vašem svedočenju?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Bećaj, da li ste 15. aprila 2000. godine dali izjavu istražitelju Tužilaštva o događajima kojima ste prisustvovali na Kosovu tokom 1998. i 1999. godine?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: 14. marta ove godine dodali ste kraći dodatak svojoj izjavi od 15. aprila 2000. godine?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Bećaj, 14. marta ove godine, da li vam je dat primerak izjave koju ste ranije dali, kao i primerak dodatka izjave, oba ta dokumenta na albanskom jeziku i to u prisustvu predsedavajućeg službenika Sekretarijata (Registry) ovog Suda i jednog službenika Tužilaštva?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Tom prilikom ste potvrdili da su vaša izjava kao i dodatak izjavi verodostojni?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Bećaj, u ponedeljak 26. avgusta 2002. godine, dakle početkom ove nedelje, prilikom razgovora sa mnom i drugim predstavnicima Tužilaštva, da li ste shvatili da u vašoj izjavi treba da se unese nekoliko izmena i ispravki? Samo da ili ne, molim vas?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Pre svega u vašoj izjavi od 15. aprila 2000. godine, rekli ste da, čitajući na engleskom, časni Sude, radi se o stranici broj 2, drugom pasusu izjave: "U maju 1998. godine, snage Vojske Jugoslavije i policije su bile razmeštene u selu Račaj i susednim selima doline Caragoj (Carragojs)". Da li je ova izjava verodostojna? Ako nije, da li možete ukratko da objasnite kakvu ispravku treba uneti?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To nije tačno. 2. avgusta 1998. godine, srpske snage su napale sela oko Smonice (Smonice) i Junika (Junik) i ljudi su bili prinuđeni da napuste svoja sela, tako da su oni zauzeli položaje tamo nakon 2. avgusta u selu Dalašaj (Dallasaj).

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Hvala, gospodine Bećaj, znači u vašoj izjavi umesto maj 1998. godine treba da bude 2. avgust 1998. godine, da li je tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Druga ispravka u istoj izjavi, kažete da... Časni Sude, odnosi se na događaje 1998. godine, to je u pasusu broj 5, na stranici broj 2, verzije na engleskom jeziku: "Kada smo se ponovo vratili kući, videli smo da su je Srbi opljačkali, ponešto od naše stoke je bilo pobijeno. U septembru 1998. godine, Vojska Jugoslavije je patrolirala svim selima u dolini". Gospodine Bećaj, stoka o kojoj se govori u ovom pasusu je pobijena 1998. godine? Ako to nije tačno, kada je pobijena?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Tu isto treba da se unesu ispravke, 23. marta 1999. godine, oko 1.00 srpske snage napale su selo i pucale su u kuću i oko kuće i ubile stoku. To je bilo 23. marta 1999. godine, a ne onako kako piše u izjavi.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Hvala. I konačno, kada ste napuštali Srbiju i išli prema Albaniji (Albania) 28. aprila 1999. godine, da li se vama i drugima koji su bili sa vama i napuštali Kosovo nešto desilo u vezi sa vašim dokumentima, ličnim kartama i ostalim dokumentima? Ako jeste, ukratko objasnite šta?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Morali smo da se odreknemo svojih dokumenata, da ih predamo, kao i pasoše u selu Račaj i to se isto desilo na granici kada smo odlazili. Oni koji su još imali neke dokumente, morali su da ih predaju na granici, inače nisu mogli da pređu.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Bećaj, ko vam je zapravo tražio na granici dokumente?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Policija.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: I da li ste vi lično predali svoje dokumente policiji na granici?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ja sam već predao svoje dokumente u Račaju kad su ih tražili.

TUŽILAC ŠIN: U redu. Hvala, gospodine Bećaj. Časni Sude, uz ove ispravke Tužilaštvo nudi kao dokazni materijal ove dve izjave na osnovu Pravila 92bis.

sekretar: Časni Sude, ovo je dokazni predmet Tužilaštva broj 296.

TUŽILAC ŠIN: U redu, sad ću ja da pročitam rezime svedočenja gospodina Bećaja. Časni Sude, gospodin Bećaj je rođen u selu Račaj u opštini Đakovica i tamo je živeo početkom 1999. godine. Račaj se nalazi u atlasu Kosova na stranici broj 9, u kvadrantu G20. Gospodin Bećaj svedoči o deportacijama iz sela severozapadno od Đakovice tokom 1998. i 1999. godine i o ostalim progonima i događajima. Takođe govori o ubijanjima u Meji (Meja). Gospodin Bećaj svedoči o događajima u avgustu 1998. godine, kada je Vojska Jugoslavije i policija bila razmeštena u prostoru gde se nalazi selo Račaj i druga susedna sela u dolini Caragoj. U to vreme nekoliko muškaraca iz Račaja je uhapšeno i odvedeno u zatvor. Takođe se u to vreme pucalo u okolini sela Junik i Smonica odakle su ljudi pobjegli. Čuvši od ovih ljudi da srpske snage dolaze u njihovo selo, stanovnici Račaja, uključujući gospodina Bećaja i njegovu porodicu, su pobjegli prema Đakovici. Gospodin Bećaj svedoči o 14. aprilu 1999. godine kada su Vojska Jugoslavije i policija došli u Račaj i naterali ih da napuste svoje kuće. Stanovnici celog sela Račaj i drugih susednih sela su bili proterani u to vreme, napustivši svoje selo u koloni traktora. Kuće u Račaju, uključujući i kuću svedoka su zapaljene od strane policije dok su ljudi bežali. Srpske snage su naredile konvoju da ide u Albaniju preko Đakovice i Prizrena (Prizren), umesto da idu ka obližnjem graničnom prelazu. Na putu je avion bacio bombe na konvoj raseljenih ljudi južno od Đakovice. Potom stigla delegacija iz Beograda koja je snimala fotoaparatom i ispitivala ljude u konvoju. Svedok i još 4.000 drugih ljudi koji su napustili svoje selo su bili primorani da provedu noć na jednoj poljani, a sledećeg dana su ponovo vraćeni u svoje selo. Pošto je

njegova kuća bila spaljena, on i njegova porodica morali su da se smeste u šupi, pomoćnoj zgradi na imanju. 27. aprila 1999. godine, posle pogibije petorice policajaca u tom kraju, srpska policija i vojnici Vojske Jugoslavije su okružili selo i napali selo Dobroš (Dobrosh) i tom prilikom su pojedini stanovnici ubijeni. Civili iz Dobroša su pobjegli u Račaj. Ti ljudi su rekli stanovnicima da srpske snage upravo stižu u Račaj. Tako su seljani iz Račaja, uključujući svedoka, ponovo napustili selo putujući u konvoju traktora, konjskih zaprega i automobilima. Konvoj je zaustavljen u Meji, kontrolnom punktu na kome su bili policija i vojska. Izgledalo je da operacijom rukovodi policija, kako objašnjava gospodin Bečaj. Gospodin Bečaj kaže da je 24 muškarca odvojeno od ostatka konvoja i poslato na obližnju poljanu gde su bili primorani da sede sa šakama na potiljku. Od tih 24 muškarca 13 su bili bliski rođaci, uključujući njegova dva sina i dva brata. Gospodin Bečaj svedoči o tome kako je takođe video 20 drugih muškaraca na toj poljani sa rukama na potiljku. On kaže da se okrenuo da vidi šta policajci rade sa tim njegovim rođacima i tada ga je jedan policajac udario i vređao, optužujući ga na jedan uopšteni način za pogibiju srpskih policajaca i preteći odmazdom. Ljudi koji su još bili u konvoju uključujući i gospodina Bečaja, nisu smeli da gledaju prema poljani. Gospodin Bečaj je bio primoran da napusti to mesto zajedno sa konvojem. Od tada, tih 24 muškarca nije više viđeno. Kako je konvoj krenuo prema Đakovici, Vojska Jugoslavije je stajala duž puta. Kada je konvoj stigao do školske zgrade blizu Meje, opljačkani su, uzete im sve dragocenosti kao i dokumenti. Blizu škole svedok je video kako muškarce postrojavaju, a posle izvesnog vremena je čuo pucnje. Gospodin Bečaj je kasnije saznao da su svi ti muškarci pobijeni. 28. aprila 1999. godine gospodin Bečaj i njegova porodica prešli su granicu i ušli u Albaniju. Na granici, napuštajući Kosovo, srpska policija je ponovo tražila od njih da predaju svoje dokumente. To je kraj rezimea.

SUDIJA MEJ: Hvala. Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi navodite u svojoj izjavi da je 2. avgusta 1998. godine policija uhapsila 11 muškaraca iz sela Račaj i da su pojedini pušteni, a da su neki zadržani u pritvoru i odvedeni u zatvor u Peći (Peje). Da li je tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da. Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vaš je brat bio uhapšen i pušten je posle sedam meseci. Da li je tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Jeste, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zbog čega su oni bili uhapšeni?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam, ti znaš.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam da mi odgovorite zbog čega su oni bili uhapšeni?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Oni nisu bili ni za šta krivi. Ne znam zbog čega su uhapšeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da postavim na drugi način pitanje. Je li vođen protiv njih krivični postupak?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su oni bili pripadnici OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves)?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su bili naoružani?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, mislim da ne. Nisu bili naoružani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi mislite da nisu bili naoružani. Ja vas pitam jesu li bili ili nisu bili naoružani?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Neki od njih možda jesu imali nešto, ali kada je vaša vojska stigla, kad su stigle vaše snage, oni su naredili da se sve oružje preda i većina je tada predala svoje oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dobro. To je kada su došle snage i tražile da se preda oružje. Od tih 11 uhapšenih, koliko njih je imalo oružje? Kada kažete da su neki imali oružje, koliko njih zapravo je imalo oružje?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Nisu imali oružje, ali neki od seljana su imali oružje i kada je vojska došla i rekla “predajte oružje”, pojedini su tada predali oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Bećaj, vi u izjavi kažete imali su bar po jedan komad naoružanja u svojim kućama, bar po jedan komad naoružanja. Koliko ste vi komada naoružanja imali u kući?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: U to vreme neko oružje je predato, ali ne baš sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ste vi imali komada oružja u svojoj kući?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Samo jedan i to je predato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su svi predavali samo po jedan komad oružja, a rekli ste da nisu predali sve što su imali? Dakle, kad su imali više od jednog komada, to su zadržali? Da li je tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, nisu imali više oružja, predali su po jedan komad oružja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa malopre ste rekli da oni nisu zapravo predali sve. Da li ste to rekli ili niste?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Rekao sam da su oni koji su imali oružje predali oružje. Oni koji su imali oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, samo su nešto zadržali, a kažete, molim vas, gospodine Bećaj...

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste rekli?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Nisu zadržali nikakvo oružje, predali su sve šta su imali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Vi kažete da je bilo pucnjave između vojske i OVK u Juniku i Smonici, da li je tako? Evo piše u vašoj izjavi. "Istog dana 2. avgusta", to vam je treći pasus prve strane izjave, odnosno ona je obeležena kao druga strana. Dakle "Istog dana, 2. avgusta, policija i Vojska Jugoslavije su učestvovala u pucnjavi sa OVK u gradu Juniku i selu Smonici u opštini Đakovica". E sad mi recite, pošto su predali oružje, iz čega su oni pucali na vojsku i policiju? Pošto kažete da su svi predali oružje, kako su onda toga dana mogli da učestvuju u pucnjavi sa OVK, ako su svi predali oružje?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ja govorim o svom selu, a ne o drugim selima. Ja ne znam šta se dešavalo na drugim mestima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li znate da su Smonica i Junik bila jaka uporišta OVK?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je Smonica, pored toga, bila i centar za distribuciju oružja koje je ilegalno prebacivano iz Albanije? Da li to znate?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, to nisam znao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate ko je Tahir Zemaj (Tahir Zemaj)?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, ne znam ga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, on je bio komandant u Smonici, a ako ne znate njega lično, da li znate da je više stotina

terorista OVK i stranih plaćenika jula 1998. godine ušlo u Jugoslaviju ilegalno iz Albanije i on ih je tada predvodio? Više stotina. To je događaj koji pretpostavljam da znate, jula 1998. godine, teroristi OVK i strani plaćenici na stotine njih.

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam. Ništa o tome ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da onda idemo na ono šta vi sami kažete. Bili ste pet nedelja u Đakovici kod nekih rođaka. Je li tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda ste se vratili u selo i predali oružje. Je li tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za taj vremenski period od pet nedelja koje ste proveli kod rođaka u Đakovici, da li ste imali oružje kod sebe ili je bilo skriveno u kući u koju ste se vratili?

prevodioci: Molimo svedoka da ponovi odgovor.

SUDIJA MEJ: Zamoljeni ste da ponovite vaš...

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Bilo je sakriveno u kući. Nisam imao oružje kod sebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, kako je onda moguće, kad već kažete da ste se vratili u selo nakon što ste predali oružje srpskim snagama? Ako ste prvo predali oružje, a posle se vratili u selo, kako to onda oružje nije bilo s vama, nego je bilo u selu?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Nakon što smo otišli u Đakovicu, oni su posredstvom ljudi smeštenih u Dalašaju poslali poruku da bilo ko ko ima oružje i ko ga preda neće imati nikakvih neprilika, ali nije tako ispalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste imali automatsku pušku?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi tvrdite da niste pripadnik OVK? **SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR:** Nisam bio pripadnik OVK. Ja sam držao tu pušku za svoje vlastite potrebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakve su vlastite potrebe koje se ostvaruju automatskom puškom?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da se zaštitim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od koga da se zašтите?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Od vaše vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko dugo ste imali tu pušku?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate koliko dugo ste imali pušku?. Dobro, a kako ste je nabavili?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Od vojske. Nabavio sam je od vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nabavili ste je od OVK?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, kupio sam je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, kupili ste je. Pa odlučite se da li ste je kupili ili ste je dobili?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Kupio sam je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ste platili tu pušku?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To je moja stvar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro i to je odgovor. A da li ste vi lično predali policiji pušku?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto ste rekli da su neki imali najmanje po jednu pušku, koliko je bilo meštana koji su imali veći broj komada raznog naoružanja?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam, nekoliko ih je predalo, ali ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li znate da posjedovanje automatskog oružja, to je, znači, vojnička puška, automatska puška, krivično delo?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam, ali oficiri koji su došli pokupili su te puške kamionima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kamionima pokupili. Toliko ih je bilo da su morali kamione da angažuju da pokupe, je li tako? Koliko je tada prikupljeno tog naoružanja?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ta osoba...

prevodioci: Prevodilac moli svedoka da ponovi odgovor.

SUDIJA MEJ: Zamoljeni ste da ponovite odgovor.

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ta osoba mi je rekla da je, ta osoba je rekla da je zabranjeno nositi oružje, ali je ta ista osoba imala u kamionu oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi navodite da ste između septembra 1998. i marta 1999. godine, znači praktično za sve vreme dok je bila Verifikaciona misija OEBS na Kosovu (OSCE Kosovo Verification Mission), sa drugim ljudima iz sela bili skriveni u brdima. Je li to tačno?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Molim vas ponovite pitanje, nisam ga razumeo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naveli ste u svojoj izjavi, gospodine Bećaj da ste između septembra 1998. i marta 1999. godine, znači u tom razdoblju, sa drugim ljudima iz sela bili skriveni u brdima?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To je tačno. Vojska je, nakon što nas je poslala nazad u selo, rekla nam je niko neće da nas dira i policija je patrolirala tamo i tražila mlađe muškarce. Kada su patrolle došle da hapse ljude, mi smo morali da pobegnemo u brda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite s kojim ste se to ljudima krili po brdima?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Nisam se krio, ali kad god je došla policija, morao sam tad da se krijem, jer bi me inače uhapsili i strpali u zatvor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, koliko vas je bilo tamo gde ste bili sa drugima u brdima?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Nije to bila grupa. Svako je sam bežao od policije, jer bi inače završio u zatvoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, znači imali ste oružje, krili se u brdima, a niste bili pripadnik OVK, bežali od policije da ne biste otišli u zatvor. Je li vi tvrdite da niste bili pripadnik OVK?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Rekao sam da nisam pripadnik OVK. Mi smo predali svoje oružje vama, a ne OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je tada, eto u tom razdoblju kad ste se vi krili po brdima, znači od septembra 1998. do marta 1999. godine, bilo, kako ste ovde pomenuli, pucnjave između OVK i vojske i policije?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kažete da ste 14. aprila bili primorani da napustite kuću i odete u Albaniju. Je li tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zbog čega ste bili primorani da napustite kuću i idete u Albaniju?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: 14. aprila 1999. godine u 9.00, tokom operacije su došli vojnici i policajci i prisilili su nas da idemo u Albaniju što je pre moguće. Mi smo krenuli svojim traktorima, automobilima, zaprežnim kolima, bilo kojim prevoznim sredstvom. Dok smo prolazili kroz selo, videli smo da su kuće zapaljene, da gore. Vaša vojska nas je prisilila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da nije bilo nikakvih borbi između OVK i vojske ili policije nego je vojska tek tako došla, ušetala u selo i rekla vam "idite u Albaniju"? Je li vi to tvrdite?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Vojska i policija je došla i rekla nam da odmah napustimo selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, molim vas, gospodine Bećaj, da li ste, u stvari, napustili selo da bi se sklonili od ratnih sukoba? Da ili ne?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne. Mi smo bili prisiljeni da odemo. Nije uopšte bilo borbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači niste bežali od ratnih sukoba, nego zato što su vam rekli da idete, zato ste otišli. A da li ste vi bili u koloni koja je bila bombardovana kod sela Bistražin (Bistrashin)?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Bistražin. Da, bio sam tamo. U koloni traktora. Bio sam napred, iza mene je bio jedan seljanin iz Račaja. Oni su pogodili taj traktor i ubili 11 ljudi na tom traktoru pored ostalih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pored ostalih, a koliko je ljudi ukupno ubijeno u tom bombardovanju kod sela Bistražin?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Oko 75.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste vi videli NATO avione kad su prilazili da bombarduju kolonu? Da li je vidljivost bila dobra? Da li je bilo vedro?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Videli smo avione, ali nismo ih prepoznali kao NATO avione, to su bili srpski avioni. Oni su nas bombardovali, leteli su nisko, nisu leteli visoko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, to ne morate da objašnjavate, to smo čuli, a recite mi da li je tačno da su vojska i policija povređenima, svim povređenima, pružali pomoć i odvozili ih u bolnicu?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisu transportovali povređene u bolnicu? Šta je bilo sa povređenima? Ko im je pomogao?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam, ne znam ko ih je prebacio, ja ništa ne znam o tome. Oni su ostali tamo dok sam ja bio tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi kažete da ste tu noć bili prisiljeni da prenoćite u Bistražinu. Znači bili ste celu noć. Ko vas je prisilio da prenoćite u Bistražinu?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Policija je ostala sa nama celu noć, do ujutro do 4.00, a onda su došli iz Beograda i snimali nas, ispitali neke ljude i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa to je bila istraga povodom tog incidenta bombardovanja i ubistva toliko ljudi od strane NATO pakta. Da li je to jasno ili nije? Da li je to tako ili nije?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Postavljali su pitanja, a ko su oni bili ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste videli, primetili da su bili i razni strani novinari tu i da su snimili taj događaj i domaći i strani? Jeste videli novinare, jeste li videli TV ekipe? Jeste li

videli fotoreportere, sve koji su došli iz Beograda, iz stranih medija, domaćih medija i tako dalje? Jeste videli te ljude?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Bili su tamo sa video kamerama, postavljali su pitanja. To su bili Srbi, ne znam da je iko drugi bio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, da idemo dalje od tog događaja, sigurno nemamo previše vremena. Vi navodite da je ubijen policajac Voja Petković, to je na stranici broj 3, u pasusu broj 4. Da li je tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda navodite tri dana kasnije u selu Meje, takođe ubijen policajac po imenu Milutin. Je li to tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je ubio te policajce?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako ste saznali za ubistva tih policajaca?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Drugi ljudi su znali. Ljudi koji su nam se pridružili usput, oni su to slučajno saznali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li su vam rekli da su to učinili ovi vaši teroristi OVK, iz zasede?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Kakvi teroristi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: OVK.

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je onda mogo da ubije te policajce?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A poznato vam je da je, znači, u Bistražinu od bombardovanja poginulo više desetina ljudi, malopre ste vi rekli 75? Ne pitam vas o tom broju. Isto tako kod sela Meja bombardovana je kolona Albanaca isto tako od strane NATO, dakle i Meja i Bistražin su poznate tačke ubistva velikog broja Albanaca od strane NATO. Je li tako?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam da li je to bio NATO. Znam da su bili avioni, leteli su vrlo nisko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isto tako u toj dolini Caragoj koja se prostire od Meje, u tom celom kraju vodile su se velike borbe između vojske i policije s jedne strane i OVK s druge strane. I to se događalo nekoliko dana. Da li vam je to poznato? Da li ste svesni toga?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To nije tačno. Dolina Caragoj ima 12 sela, uključujući i sva sela u blizini granice koju je vaša vojska ispraznila. Na kraju su zarobili 500 ljudi u selima Meja Orize (Orize) i u Korenici (Korenice). 500 ljudi je odvedeno tog dana i nikada se nisu vratili, ni dan danas niko ne zna gde su. Vi znate gde su danas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li znate koliko je policajaca i vojnika Vojske Jugoslavije poginulo u tim borbama u dolini Caragoj koju vi pominjete, u 12 sela, u borbama sa OVK? Da li znate?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: OVK se nikada nije borila u dolini Caragoj. Vojska je ispraznila sva sela oko granice zato što je to bila zona bezbednosti. Kao što sam rekao, odveli su 500 ljudi kojima se gubi svaki trag od tog dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta mislite kako su poginuli ti brojni vojnici i policajci ako niko nije pucao na njih?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Teško mi je to reći, ali to nije uopšte tačno. Niko nije ubijen. Nijedan nije ubijen u dolini Caragoj, tamo nije bilo borbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Već je svedok svedočio o tome i neću vas više o tome ispitivati. Na vašu žalost, to je bio Albanac, oficir.

SUDIJA MEJ: To je komentar. Da li imate još pitanja za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Imam još mnogo pitanja. Vi tvrdite da je vojska odvojila 24 muškaraca?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Rekao sam da su moja četiri brata bila među njima. Mi ne znamo gde su oni ni dan danas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi je li tačno da tvrdite da su odvojili 24 čoveka?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A na istoj strani u trećem pasusu tvrdite da niste videli da je vojska držala upereno oružje u te ljude?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To nije tačno. Šta mislite pod tim da ja to nisam video? Ja sam bio tamo, ruke su mi bile vezane ispred, na leđima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste bili vezani?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, nisam bio vezan, nisam bio vezan, ali oni su njih odvojili i njih su prisilili da sastave šake na potiljak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da vam pročitam jedan deo vaše izjave na stranici broj 4. Kažete: "Sa leve strane puta u pravcu Korenice video sam da je u polju 10 ljudi poređano. Nalazio sam se na udaljenosti od jedno 100 metara. Mogao sam da dobro vidim, a nisam video da vojnici drže oružje upereno u te ljude. Prošao sam pored tog mesta i uputio se prema Đakovici. Nakon izvesnog vremena čuo sam pucnjavu. Kasnije kad smo bili na putu za Albaniju, neko mi je rekao da su ti ljudi bili poređani

blizu škole viđeni kako padaju na zemlju". Je li to ono šta vi znate o tim ljudima i na osnovu toga što vam je neko na putu za Albaniju rekao da su viđeni ljudi kako padaju na zemlju, tvrdite da su ti ljudi streljani ili šta drugo?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Još jednom ću ponoviti ono šta sam ranije rekao. Video sam...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne morate da ponavljate ono šta ste ranije rekli.

SUDIJA MEJ: Dozvolite mu da objasni.

SVEDOK BEĆAJ: Bilo je onako kako je bilo. Sa udaljenosti od 100 metara video sam te ljude kako stoje i to je tačno. Nisam video automatske puške.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nadalje vi čak kažete: "Ne bih mogao da konkretnije kažem odakle je dolazila pucnjava", a za koju ste kasnije čuli kada ste išli prema Đakovici, "zato što se pucalo na celom tom području". Znači, kako vi tvrdite, na celom tom području se pucalo i ne znate tačno odakle je dolazila pucnjava. Pa ako se pucalo na celom tom području, da li je vama bilo tada jasno da se tamo vode borbe, neka vrsta sukoba?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: To je bila pucnjava vaše policije i vaše vojske, jer mi smo bili opkoljeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Bećaj, da li je vama jasno da upravo ova mesta gde je NATO pobio najviše Albanaca, sada ovim glasinama "čuo sam, rekli su mi", i tako dalje, nastojite da obeležite kao mesta gde su izvršili zločine neki pripadnici Vojske Jugoslavije ili policije, što nije tačno? Je li to vaša namera?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ko je odveo 500 ljudi? Gde su oni? Možete li to da mi kažete, molim vas, gde su oni?

SUDIJA MEJ: Gospodine Bećaj, ono šta se tvrdi je da ste vi to sve izmislili. Da li je to istina ili nije?

SVEDOK BEĆAJ: Molim vas, ponovite pitanje.

SUDIJA MEJ: Optuženi je rekao da ste vi to sve izmislili. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK BEĆAJ: Nisam to izmislio. Ja sam bio tamo i ovde svedočim o događajima koje sam lično video, svojim očima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, gospodine Bećaj, vi ništa od ovoga o čemu svedočite niste videli. Niste videli nikakvo streljanje, da li je tako ili nije?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Tačno. Nisam to video.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, vi svedočite o nečemu šta niste videli i šta i ovde sada priznajete da niste videli, da li je tako? Molim vas, razjasnite mi nešto, razjasnite mi nešto što mi nije jasno na kraju vaše izjave. Opisujete, to je treći pasus odozdo, na samom kraju izjave, opisujete kako su izgledali ti pripadnici koje vi smatrate nekom srpskom paravojnom grupom, a u poslednjoj rečenici tog pasusa kažete: "Napustili su mesto čim je džip počeo da se približava". "Oni su napustili mesto kada je džip počeo da nam se približava". Ko se to približavao? Kakav se džip približavao? Šta je to zapravo bilo? Da li možete to da objasnite, jer nije jasno iz ovoga?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Da, objasniću. Mi smo išli prema Velikoj Kruši (Krushe e Madhe) na putu za Albaniju. Dvojica vojnika su nas presreli. Bili su naoružani, imali su bombe koje su visile na njihovim opasačima i u rukama i pretili su nam. Hteli su da nas opljačkaju, tražili su novac i onda su došla dva policijska džipa. Mislim da su bili policijski džipovi, nisam siguran i onda su se ova dvojica uplašila i pobešla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači vi ste opisali događaj da su neki pljačkaši, kakvih u svakom ratu ima, što nije sporno, koji su hteli da vas opljačkaju pobjegli kada je počeo da vam se približava policijski džip. Sad kažete dva policijska džipa. Prema tome, da li vam je jasno da ti pljačkaši niti pripadaju vojsci, niti policiji, da su to obični drumski razbojnici?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Oni su bili u vojnoj uniformi, u vojnoj odeći, ne znam ko su bili, ali nosili su vojne uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je druga stvar. Jesu oni, kako vi tvrdite, pobjegli od policije? Pokušavaju pljačku i beže kad se približava policijsko vozilo. To je ono o čemu vi govorite. Ali dobro, da sada idemo dalje, imam još samo nekoliko pitanja. Da li znate da je u selu Meja pored ovog srpskog policajca, da su ubijena od strane OVK isto tako i trojica Albanca, koji su bili lojalni građani Republike Srbije? Da li vam je to poznato?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam, ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznata uopšte činjenica da je OVK ubila mnogo Albanaca koji su poštovali državu, Republiku Srbiju i ponašali se kao normalni, mirni građani, da ih je ubila OVK? Veliki broj, da li to znate?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi navodite da ste prešli u Albaniju 28. aprila 1999. godine? Koliko vas je bilo u grupi kad ste prešli granicu?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Konvoj se sastojao od stotina i stotina ljudi, ne znam tačan broj, ali znam da je bio veliki konvoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čime ste prešli granicu?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ja sam bio na zaprežnim kolima, kao što sam već rekao i bilo je neke dece na putu koja nisu mogla hodati, zato smo ih stavili na kola i povelili sa sobom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali uglavnom su ljudi bili na traktorima, a ne na zaprežnim kolima? Da li je tako? Traktorima i kamionima?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Neko traktorom, neko peške, bilo je ljudi koji su čak išli peške.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, molim vas, zbog čega kažete da su vam oduzimana dokumenta na granici, paljena i tako dalje, juče smo ovde videli film u kojem Albanci, ne krajem aprila, već krajem maja u Albaniji vade pasoše i putuju prilično lepim autobusima, uobičajenim linijama. Ko vam je rekao da pričate tu priču da su vam oduzimana dokumenta i otimane stvari? Objasnite mi to, molim vas?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Taj put ide u Korenicu, čim pređete na asfaltni put, tamo je bilo rasprostrto čebe. Rekli su nam da stavljamo svoje dokumente, lične karte, sve što imamo na to čebe.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo bi moralo da bude vaše poslednje pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ovo izmislili, gospodine Bećaj?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Šta mislite pod tim da li sam ovo izmislio? Ne razumem pitanje. Ja ništa nisam izmislio. Ja govorim o stvarima koje sam sam video. Ja ništa nisam izmislio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to neko drugi smislio i rekao vam da to govorite?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Niko mi nije rekao. Ja sam kroz sve to prošao sam, sve sam to proživio lično i nikada neću to zaboraviti do kraja života.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, nemam pitanja za svedoka Bećaja.

SUDIJA MEJ: Ima li dodatnih pitanja?

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ŠIN

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Bećaj, kada ste bili primorani da napustite svoje selo sa svojom porodicom 14. aprila 1999. godine, rekli ste da su spaljene vaše kuće. Tada ili kasnije, da li ste uspeli da saznate koliko je kuća spaljeno u vašem selu. I ako jeste, možete li da nam kažete, otprilike?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Dok smo bežali, tačnije čim smo napustili selo videli smo kako kuće gore. A kad smo se vratili, 80 posto kuća je izgorelo.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Kada ste vi sa porodicom i ostalim seljanima vratili u Račaj, da li su bilo kakvi predstavnici vlasti, zvaničnih organa ili policija i vojska, da li vam je neko ponudio bilo kakvu pomoć?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne, ne uopšte, ne.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Da li je neko od srpskih vlasti, policije, došao da istraži spaljivanje 80 posto kuća u vašem selu?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: U izjavi pominjete da je policija tražila vaše lične karte i dragocenosti koje je trebalo da stavite na to ćebe u blizini raskrsnice kod Meje Orize. Da li su osobe koje su od vas to zahtevale objasnile zašto su im potrebne vaše lične karte i dragocenosti?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Oni su rekli: "Dajte nam vaša dokumenta, jer vama oni više nisu potrebna. Vi idete u Albaniju". A onda su nam uzeli i novac.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Molim vas, opišite nam uniforme koje su nosili ovi ljudi koji su od vas tražili da predate dokumenta i novac?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Oni su imali na sebi policijske uniforme. Nosili su policijske maskirne uniforme. To su bili policajci.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: I koje su boje bile uniforme?

SVEDOK BEĆAJ – ODGOVOR: Nalik na policijske uniforme, maskirne, zelenkaste uniforme.

TUŽILAC ŠIN: Hvala, nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Bećaj, ovim je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli na Međunarodni krivični sud da svedočite. Sada ste slobodni.

SVEDOK BEĆAJ: Mogu li ja da postavim jedno pitanje? Imam jednu molbu, molim vas.

SUDIJA MEJ: Samo ako ćete da budete vrlo kratki. Obično ne dozvoljavamo svedocima da drže govore, ali možete da postavite jedno pitanje.

SVEDOK BEĆAJ: Ja molim ovaj Sud i međunarodnu zajednicu da rasvetle nestanak 500 ljudi. Mi ne znamo gde su, a Milošević to mora da zna.

SUDIJA MEJ: Mi ne možemo da primimo na znanje taj vaš poslednji komentar o optuženom, ali ono šta ste rekli o tih 500 ljudi ćemo zaista da uzmemo na znanje. Hvala vam.

SVEDOK BEĆAJ: Hvala vama.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo da se bavimo administrativnim pitanjima. Gospodine Rajnefeld (Ryneveld), imamo pred sobom zahteve koji se tiču, mislim, sedam svedoka. Svi ti zahtevi su za prihvatanje dokaza po Pravilu 92bis. Prvi je gospodin Miljaim Čekaj (Milaim Cekaj). On će da svedoči kao zatvorenik iz Dubrave (Dubrave) i govori o navodnim pogubljenjima i NATO bombardovanju. Posle njega je Ismet Hadživdiu (Ismet Haxhiavdiu). On će da svedoči o ubistvima u ulici Miloša Gilića u Đakovici. Slično će da svedoči gospodin Behar Hadživdiu (Behar Haxhiavdiu). Zatim gospodin

Gani Baćaj (Gani Bacaj), zatvorenik iz Dubrave, o događajima u tom zatvoru, zatim Izet Krasnići (Izet Krasniqi) koji je svedočio o napadu na konvoj u Donjem Sudimlju (Studime e Poshtem). Gospođa Sofije Imeraj (Sofije Imeraj) svedoči o ubistvima koja su se navodno desila u onom delu Padališta (Padalishte) koje naseljava šira porodica Imeraj. Gospodin Mehdi Gerguri (Mehdi Gerguri) koji govori o zločinima, tačnije napadu na konvoj u Donjem Sudimlju. Naime sve su to zbirna svedočenja koja je trebalo dostaviti ranije. Traži se da ova svedočenja budu prihvaćena putem pisane izjave na osnovu Pravila 92bis. Naravno moraćemo prvo da čujemo mišljenje optuženog. Imate li vi nešto da kažete, gospodine Rajnefeld?

TUŽILAC RAJNEFELD: Ne. Kao što ste naznačili, to su kumulativni dokazi i to je naš predlog.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, čuli ste šta se predlaže. Mi sada razmatramo prihvatanje ovih sedam svedočenja po Pravilu 92bis, sa tim da ih vi unakrsno ispitujete. Mi znamo koji je vaš standardni prigovor. Saopštili ste to ranije. To je vaš prigovor na sva svedočenja u pisanoj formi. To nam je poznato. Da li nešto želite da dodate konkretno za ove svedoke?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nemam šta da dodam. To je isti prigovor, pa da ne oduzimam vreme.

SUDIJA MEJ: U redu.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Onda ćemo da ih privatimo. Prihvatamo ove izjave, s tim da se svedoci unakrsno ispituju. Gospodine Miloševiću, hteli ste nešto ranije da kažete. Bilo bi razumno, budući da ćemo da imamo zaštićenog svedoka, da i sednica bude zatvorena za javnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne želim da postavim pitanje.

SUDIJA MEJ: Vaša volja. Zatvorićemo sednicu za javnost i čućemo o čemu se radi.

(privatna sednica)

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, hvala vam. U skladu sa Pravilom 92bis, predlažem da pozovemo sledećeg svedoka, Milaima Čekaja. On će da svedoči o zatvoru u Dubravi. Dok svedok ne uđe u sudnicu, mogu li da podsetim časni Sud da u atlasu Kosova na stranici broj 5, u kvadrantu J12, dole u dnu stranice vidi se Dubrava koja je na šest ili sedam kilometara istočno od Istog.

SUDIJA MEJ: Da. Neka svedok položi zakletvu.

SVEDOK ČEKAJ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Da, izvolite, sedite.

SVEDOK ČEKAJ: Hvala.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: Gospodine Čekaj, vi ste, koliko je meni poznato, kosovski Albanac, imate 35 godina, muslimanske ste veroispovesti iz opštine Dečani (Decane) na zapadu Kosova, da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: Imate diplomu agronoma, oženjeni ste, sada imate dva sina i ćerku, da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: Takođe je istina da ste vi služili obavezni vojni rok u inženjerijskom rodu Jugoslovenske narodne armije tokom 1985. i 1986. godine?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: 1985. i 1986. godina, da.

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: Hvala vam. Takođe je istina da ste se vi pridružili OVK početkom aprila 1998. godine, tako što ste bili zaduženi kao instruktor za naoružanje, opremu, obuku i komandovali ste četom, da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: Da li ste 17. maja 2000. godine, u vezi sa događajima koji su se zbili na Kosovu tokom 1999. godine, dali izjavu pripadnicima kancelarije Tužilaštva?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: Uz to ste bili u prilici da se podsetite navoda izjave na albanskom jeziku i da se pojavite pred predsedavajućim službenikom ovog Suda i potvrdili ste predsestavajućem službeniku da je sadržaj vaše izjave verodostojan i u skladu sa onim šta ste rekli na osnovu vašeg znanja, podataka i uverenja?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: A to se desilo 26. avgusta ove 2002. godine, da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFVELD: Časni Sude, predlažem da sada pročitam sažetak izjave i postavim svedoku par pitanja kao i da mu pokažem fotografije područja Dubrave koje su unete kao dokaz. Časni Sude, ukratko, na osnovu svedokove izjave, znam da ga je uhapsila srpska policija i oficiri vojske 28. oktobra 1998. godine, odveden je u Peć u policijsku stanicu. U policijskoj stanici svedoka je ispitivalo osam članova policijske stanice dva dana. Bio je tučen i primoran da potpiše dokument koji je sadržavao 15 stranica na srpskom jeziku i

koji je bio priznanje. Potom je odveden u tamnicu u zadnjem delu policijske stanice i tamo je u teškim uslovima bio do februara 1999. godine. 2 i 3. novembra 1998. godine, svedok je izveden pred pečki sud i tada ga je ispitivao sudija Milomir Lazović. 19. februara 1999. godine, svedok i ostalih 50 do 60 pritvorenika je premešteno iz pečke tamnice u zatvor u Dubravi. Svedok je u tom zatvoru bio smešten u ćeliju broj 48, na gornjem spratu "Blok C2". Ukoliko se prisetite dokaza broj 289, to je blok za izolaciju. U svojoj izjavi je naveo imena osoba sa kojima je bio u ćeliji i tvrdi da su stražari redovno tukli zatvorenike. Bili su 24 sata neprekidno zatvoreni bez mogućnosti da vežbaju. 19. maja 1999. godine NATO je bombardovao zatvor u Dubravi. Tokom svedočenja, svedok je rekao da je prva bomba pogodila "Blok C1". Napomenuo je da je tokom 1998. godine "Blok C1" služio kao skladište municije i oružja srpskih snaga. Ostatak zatvora je služio kao logistički štab u periodu između marta i septembra 1998. godine. Tokom tog perioda zatvorenici su bili premešteni u druge zatvore. Dubrava je ponovo postala zatvor za Albance početkom decembra 1998. godine. I setićete se da je i prethodni svedok takođe svedočio o Dubravi, da je premešten tamo 5. decembra 1998. godine. Protivavionska baterija locirana u blizini zatvora odmah do spoljnog zida je pucala na NATO avione redovno pre bombardovanja. 19. maja 1999. godine jedna bomba je pogodila ćelijski blok u kojem se nalazio svedok i usmrtila tri zatvorenika. Svedok je rekao da je jedan od poginulih imao prezime Topalji (Topali). Svedok potom svedoči o još jednom dužem NATO napadu 21. maja 1999. godine, kada je video da su bombe pogodile ložionicu, zgradu uprave, kuhinju, pozornicu i ostale zgrade u zatvorskom krugu. Jedna od raketa ili bombi koja je promašila pozornicu, usmrtila je 18 ili 19 zatvorenika. Svedok je naveo poimenice dvojicu i naznačio da je tokom dva dana NATO bombardovanja zatvora poginulo ukupno 23 zatvorenika. U ranu jutro 22. maja 1999. godine zatvorenicima je rečeno da se postroje ispred stražarske kule pod izgovorom da će da budu premešteni u zatvor u Nišu, Srbija. Stražari koji su imali oružje nalik na bazuke poznate kao "zolja", automatske puške, minobacačke projekte, tromblonske mine i ručne bombe su onda pucali na zatvorenike.

Ovog svedoka je pogodio geler jedne bombe. Tokom repetiranja, on je iskoristio priliku da pobegne u svoju ćeliju. Snajperisti sa različitih stražarskih mesta su nastavili da pucaju na zarobljenike i nakon što je glavna pucnjava prestala. Čineći to, ubili su još mnogo zatvorenika. Kasnije posle podne, svedok je video osmoro vojnika u zelenim maskirnim uniformama kako ulaze u zgradu i ubijaju zatvorenike u prijemnom bloku. Naveo je imena dvojice ubijenih. 23. maja, oko 5.00, svedok koji je se brinuo o ranjenicima video je kako u zatvorski krug ulaze ljudi u maslinastim uniformama sa natpisom "Milicija" na leđima i plave i zelene kamuflažne uniforme sa amblemom, belom vučijom glavom i natpisom "Vukovi" ispod amblema. Ovi ljudi su bacali bombe u šahtove u kojima su se krili zatvorenici i pucali su na njih iz automatskog oružja. Zatvorenici- ma je naređeno da se predaju i posle su odvedeni u gimnastičku salu. Svedok je pomagao da se povređeni prenesu u gimnastičku salu, a potom se sakrio u bloku ćelija. Nakon jednog sata iznenadio se kada je video da zatvorenici slobodno šetaju oko zgrade. Na igralištu, poprištu masakra prethodnih dana, svedok je zapazio više od 150 leševa. Trojicu je prepoznao i naveo njihova imena. 24. maja, sledećeg dana, svedok i ostatak zatvorenika uključujući i ranjenike premešteni su u zatvor u Lipljanu (Lipjan). Autobusima i kamionima 10. juna svedok je iz Lipjana premešten u Požarevac. Dok je bio u tom zatvoru, optužen je za organizovanje terorizma na osnovu onog priznanja koje je pod prinudom potpisao u Peći i osuđen je na 18 meseci zatvora. Pušten je 26. aprila 2000. godine. On takođe opisuje i zatvorske službenike, uključujući i direktora zatvora Dubrava i, takođe, uz njegovu izjavu prilažu se i fotografije iz vazduha zatvora Dubrava sa oznakom onih lokacija koje su pomenute u njegovoj izjavi. Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet broj 289 i dok se to uradi, zamolio bih sekretara da nam da broj za paket dokumenata koji se uvodi po Pravilu 92bis, pošto ih nisam dobio, nije dostavljeno. Časni Sude, ukoliko dozvolite, to ćemo da uradimo za minut, svesni smo vremena...

sekretar: To će da bude označeno kao dokazni predmet Tužilaštva broj 297.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Zahvaljujem vam, gospođo. Gospodine Čekaj, ako pogledate fotografiju koja je sada na grafo-skopu, molim vas da uzmete pokazivač i da nam vrlo brzo pokažete zgradu gde je bila vaša ćelija u kojoj ste boravili po dolasku u zatvor.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ovo je bio "Blok C2". Ja sam bio u ovoj ćeliji, broj 43, gde je prozor, to se ovde vidi. A ovo je ćelija broj 47.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako pređemo na sportski teren, da li je stražarska kula na ovoj fotografiji, ako ne, gde se ona nalazila u odnosu na ovu fotografiju?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Stražarska kula, toranj se ne vidi na ovoj fotografiji, on je bio preko puta sportskog terena, ali to je bilo negde ovde. Ovde je spoljni zid, a ova dva zida se ovde ukrštaju, ovde iza okvira fotografije i tu se nalazi stražarska kula.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, a gde je muškarcima bilo rečeno da se postroje? Pokažite nam to.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Rekao sam da je toranj bio ovde, a rano ujutru...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Radi zapisnika, sada pokazujete na nešto što izlazi iz okvira ekrana i to se nalazi u donjem desnom uglu.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: To se ovde ne vidi, ali naredili su nam, samo trenutak... Naredili su nam, pre svega, da se postrojimo po četvoro, a posle izvesnog vremena on nam je na srpskom rekao: "Postrojite se" i taj stroj je bio odavde do onde. I mi smo bili licem okrenuti prema stražarskoj kuli.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Stražarski toranj se ne vidi ovde. Znači, stroj je bio licem okrenut tom tornju?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da. Licem okrenut, zbog toga što je takvo bilo naređenje.

TUŽILAC RAJNEFVELD – PITANJE: Još jedno pitanje, odakle se pucalo na vas? Pokažite nam na fotografiji, ako možete?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da. Prvi pucnji su došli izvan zidina, jer su verovatno koristili ručne bombe "kašikare" i bacače raketa, a onda su pucali sa stražarske kule gde su bili vojnici sa "zoljama" i oni sa mitraljezima kalibra 8 milimetara koji se, takođe, zovu haubice. Stajali su na nogama i sa tog mesta su mogli da pucaju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako možete da nam pokazivačem pokažete da bi sudije videle odakle se na vas pucalo?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Zatvorenici su bili postrojani u ovom smeru. Pucalo se sa stražarskog tornja i izvan zidina. Vrlo je važno da pomenem da je u ovo vreme zid bio oštećen. Bila je na njemu jedna rupa prečnika 20 santimetara i ovo je bilo 70 santimetara iznad zemlje i dok smo se postrojavali, video sam kroz tu rupu ljude s druge strane zida i videle su se cevi poluautomatskih pušaka i mitraljeza.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, to bi bila sva moja pitanja, zasada. Hvala.

SUDIJA MEJ: Gospodine Čekaj, sada idemo na pauzu. Molim vas da ne zaboravite da ni sa kim ne treba da govorite o svom svedočenju tokom pauze i uopšte dok se svedočenje ne završi, a to se odnosi i na pripadnike tima Tužilaštva. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Čekaj, završili ste Poljoprivredni fakultet u Prištini (Prishtine) 1995. godine, shvatio sam. Da li je to bio zvanični Univerzitet u Prištini?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi kao Albanac imali bilo kakav problem na studijama na Univerzitetu i nakon diplomiranja 1995. godine?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Naravno da sam imao problema, jer kao i na svim drugim fakultetima Univerziteta u Prištini i Poljoprivredni fakultet je doživeo istu sudbinu kao i ostali. Nakon što je vaš režim zauzeo univerzitet i izbacio nastavnike, odnosno profesore i studente tako da sam ja deo svojih studija završio na zajedničkom univerzitetu, a diplomirao sam u zgradi koja nije ni predviđena da se koristi za studije, ali sam završio studije na albanskom jeziku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kako ste mogli da studirate ako kažete da su izbačeni bili albanski studenti sa Univerziteta?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Oni su izbačeni iz objekata koji su pripadali fakultetu, zahvaljujući vašem režimu, izbačeni su nakon 1990. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde ste vi studirali do 1995. godine? Kad ste počeli da studirate?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Nakon što sam izbačen iz zgrade i objekata fakulteta, Poljoprivrednog fakulteta, ne znam koliko je to relevantno, ali ja sam bio kod svojih roditelja u Nemačkoj (Germany) neko vreme, a onda je na neki način zahvaljujući dobrovoljnim priložima samih Albanaca, a ne zahvaljujući režimu, ponovo uspostavljeno obrazovanje i fakultet je ponovo počeo da radi i ja sam završio četvrtu godinu studija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da ni Poljoprivredni fakultet kao ni drugi fakulteti Univerziteta u Prištini nisu nikada prestajali sa radom i da su radili normalno sve vreme?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Znam, ali jednom sam imao čast da odem na taj fakultet za koji kažete da nije nikada prestao da radi, međutim tada me je zaustavila policija, presreo me je policajac, pretio mi, maltretirao me, a to je bilo kada sam hteo da odem da dobijem potvrdu o ocenama ispita koje sam položio. Tamo, jednostavno, nije bilo mesta za Albance.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dajte, molim vas, nećete valjda da tvrdite da su pred fakultetima stajali policajci, pa gledali koga će da puste unutra ili neće? To nikad nije bilo, to znate dobro?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Znam da nisu bili samo tamo, bili su i pred svim drugim fakultetima. Da vam to ilustrujem, mogu vam reći da na Medicinskom fakultetu tadašnji dekan, kao što znate, a trebalo bi da znate, dekan je izbačen iz kancelarije.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mislim da smo se dovoljno bavili obrazovanjem. Molim vas pređite na neku drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. Vrlo je važno za verodostojnost svedoka da nam kaže i ove neistine kojih mnogo ima u njegovoj izjavi. Rekli ste da ste bili pripadnik OVK od aprila 1998. godine, a maločas u ovom glavnom ispitivanju, ako nije greška u prevodu, rekli ste da ste postali pripadnik nešto ranije. Od kada ste vi pripadnik OVK? Ovde je pisalo, ako se sećam, 1996. ili 1997. godine, ali u vašoj izjavi piše 1998. Šta je tačno?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Pre nego što odgovorim na ovo pitanje o OVK, hteo bih da kažem da ja nisam govorio laži, a sada ću da odgovorim na vaše pitanje i postoji podatak koji pokazuje da sam ja govorio istinu. Ja bih zamolio Sud da me optuženi ne prekida uvredama, inače ću ja odgovoriti na isti način.

SUDIJA MEJ: Gospodine Čekaj, ja znam da je za vas vrlo emotivno ovo svedočenje i znam da ste napeti pri tom. Optuženi je pod kontrolom. On može da postavlja pitanja, ima prava da postavlja pitanja. Njemu se sudi i stoga on ima pravo da testira svedočenje svedoka. Pretresno veće će da odluči da li su pitanja relevantna ili nisu i bilo bi bolje da umesto što se raspravljate sa njim imate na umu da svedočite pred Sudom. Obraćajte se nama i odgovarajte na pitanja najbolje što možete. Ako ne možete da odgovorite na pitanje, jednostavno recite: "Ne mogu da odgovorim na pitanje" i recite zašto ne možete, a onda ćemo mi da odlučimo kako da se dalje nastavi. Nemojte se osećati uvređenim zbog optužbi koje iznosi optuženi, on ima pravo da iznosi takve tvrdnje, a na nama je da odlučimo da li u tome ima nečega ili nema. Molim vas, brže ćemo da napredujemo ako se usmerite samo na pitanje i odgovarate, što je kraće moguće. Isto važi i za vas, gospodine Miloševiću, molim vas nemojte da se raspravljate sa svedokom, jer ćemo da izgubimo puno vremena.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, ja bih samo hteo da kažem da svedok reaguje na tvrdnju da ima neistina u njegovoj izjavi. I to je ono šta izaziva reakciju.

SUDIJA MEJ: Da, naravno.

SVEDOK ČEKAJ: Časni Sude, ja naprosto, ja shvatam to šta ste rekli, odgovoriću na svako pitanje, ali kada je reč o drugom pitanju, odnosno o prvom pitanju, o OVK, tačno je da sam se ja pridružio OVK u aprilu 1998. godine, a drugi datumi koje pominje optuženi, ja nisam nikada pomenuo takve datume u bilo čemu šta sam rekao ili napisao i nikada nisam rekao da sam imao ikakve veze sa OVK 1996. ili 1997 godine. To je neka zabuna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao sam vas od kad ste pripadnik, vi kažete 1998. godine i to je dovoljno. Bili ste komandant jedne jedinice i instruktor za oružje za okrug koji je obuhvatao 13 sela, da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Bio sam, jednostavno sam služio u svom vlastitom selu Istiniću (Isniq). Ne znam kako je došlo do toga da se pomene tih 13 sela, ali tačno je da je Istinić jedna lokalna zajednica koja obuhvata 13 sela i svi muškarci iz tih sela su prošli kroz obuku koju sam pomenuo za svoje selo, a svi ostali podaci su u ovoj izjavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kojom ste jedinicom vi komandovali?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ja sam bio komandant čete u selu u kom su postojale tri čete, prva, druga i treća. Ja sam bio komandant prve čete, odnosno komandir prve čete i kao što sam već pomenuo u svojoj izjavi, ja sam se bavio obukom mladića. Bio sam instruktor za oružje i znate na šta se sve odnosi obuka, drugim rečima fizička spremnost, tehničke vežbe, druga tehnička pitanja koja se odnose na oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je brojala ta jedinica kojom ste vi komandovali, koju kvalifikujete kao četvu? Koliko je brojala?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Tokom obuke bilo je više od 145 ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a recite mi kakvim je naoružanjem jedinica bila naoružana?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Četa je imala svo konvencionalno oružje koje pripada četi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta spada u to konvencionalno oružje koje pripada četi? Objasnite preciznije.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da, mogu to objasniti. Imali smo protivtenkovsko oružje. Imali smo ručne bacače. Imali smo mitraljeze kalibra 12,7 milimetara i kalibra 8 milimetara i imali smo redovno pešadijsko oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi pod “normalno pešadijsko oružje” smatrate to da svaki vojnik ima automatsku pušku, da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: U početku, u početku nismo imali takvu vrstu naoružanja, ali kasnije se situacija popravila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste od aprila, kako ovde piše, 1998. godine bili na tim poslovima, a u koliko je napada na vojsku i policiju i građane u leto i jesen 1998. godine, učestvovala ta vaša jedinica i u kojim napadima?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Umesto da se kaže “napad”, ja bih rekao “odbrambene operacije”, jer mi nismo išli nigde u Šumadiju ili u Požarevac u Srbiji. Mi smo branili svoje sopstvene teritorije, svoje vlastite domove i svoje položaje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, u kojim ste sukobima, ako ćete tako da kvalifikujete, učestvovali sa vašom jedinicom protiv vojske i policije?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ako vam je potrebna ta informacija, trebalo je da je uzmete iz operativne sobe vaših jedinica, ali mi smo se uvek branili, mi nikada nismo napadali.

SUDIJA MEJ: U koliko operacija odbrambenog karaktera ste učestvovali, gospodine Čekaj?

SVEDOK ČEKAJ: Zavisi. Mi smo imali neku vrstu rasporeda i zavisno od toga da li sam bio na dužnosti ili nisam, da li je bila u pitanju velika opasnost, ja bih uvek učestvovao, čak i ako sam bio na odsustvu koje sam zaslužio, ja bih opet u tome učestvovao, ali ja zaista ne znam koliko je bilo takvih operacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je bilo mnogo borbi u kojima ste učestvovali?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da, bilo je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ste ubili Srba, vi lično?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ja sam, nisam ubijao Srbe. Ja sam učestvovao u borbama i u ratu se to ne zna, a kada pitate u smislu “koliko ste ih ubili”, to se onda pod tim misli na streljane, a ja nisam nikoga streljao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko Srba, Albanaca i ostalih ste vi ubili?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ovde sam da govorim istinu i ja sam pod zakletvom i ja ću ponoviti tu istinu. Ja mogu da kažem da je OVK, i to mogu da kažem sa punom odgovornošću, bila jedna od najčistijih vojski koja nikada nije ubijala civile, ni Albance, ni Srbe. Postoji dokumentacija o tome. Od početka jula sam prolazio kroz neka sela i ja sam, video sam različite svinje u dvorištima i pitao sam svog vozača: “Kako to da u ovim muslimanskim selima drže svinje?”, a on je rekao: “To je Treškova kuća”, ja ne znam njegovo prezime, ali znam da je on bio komandir policije u Dečanima. Njegova kuća je bila nedirnutu sa kompletnom infrastrukturom i vrata su bila otvorena kao što bi bila u normalnim okolnostima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nastojte da odgovarate na moja pitanja. Pitao sam vas, dakle, koliko ste ljudi ubili 1998. godine u leto i jesen sa svojom jedinicom?

SUDIJA MEJ: On je rekao da nisu ubijali civile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ste vojnika i policajaca ubili?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ne znam, teško je to reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tome i jeste problem. Da li vas je zbog toga policija uhapsila i prebacila u istražni zatvor u Dubravi?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Prvo sam uhapšen i držali su me četiri meseca u Peći, od toga 84 dana u izolaciji u ćeliji broj 13 gde

su bili užasni uslovi, a onda su me držali mesec dana u prostoriji broj 3 u Peći, a 11. februara su me prebacili u zatvor Dubrava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi u istražnom postupku i kasnije na suđenju u Okružnom sudu u Leskovcu niste priznali ovo šta sad govorite da ste radili, a bili ste, kao što sad ovde kažete, čak i komandant te jedinice i učestvovali u tim terorističkim aktivnostima protiv legalnih organa vojske i policije. Dakle, vi ste osuđeni samo za ono šta je dokazano. Je li tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Pomenuli ste istražni postupak, a jako dobro znate, jer ste i vi pravnik, znate kakav je istražni postupak, a kada je reč o istražnom sudiji Milomiru Lazoviću, ja sam se branio tako što sam ćutao. Kada je reč o presudi koja je izrečena u Leskovcu, stražari, a možete da nađete njihova imena i advokat, ne znam kako se to uopšte moglo zvati suđenjem, kada su stražari sedeli s moje leve i desne strane i sve vreme mi pretili i govorili da će mi iskopati oči i da će me zaklati ako ne priznam da sam kriv u odnosu na sve optužbe. Prema tome, nemojte, molim vas, da mi spominjete istragu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U oružanim sukobima sa vojskom i policijom uhapšeni ste i osuđeni na godinu i po dana, a čak ne znate ni koliko ste ljudi ubili i smatrate da vam je učinjena nepravda. Je li to tačno?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Dozvolite da podvučem paralelu između vas i mene i kako se prema nama odnose.

SUDIJA MEJ: Mislim da nema potrebe da u to ulazimo, gospodine Miloševiću. On se već pozabavio ovim, nema potrebe da insistirate na tome. Čuli smo šta se desilo, čuli smo njegovu priču. Molim vas da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da za krivično delo za koje ste vi osuđeni na godinu i po dana, po Krivičnom zakoniku Jugoslavije može da bude kazna i do 15 godina?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: To nije tačno. Žao mi je što ste to pomenuli vi kao pravnik, jer po članovima 115 i 125 se pominje 15 godina zatvora, a po članovima 125 i 133 se pominje 20 godina zatvora, zato ako već preterujete, vi znate šta to znači.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li smatrate da ste blago osuđeni za delo koje ste izvršili?

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, naravno da on misli da je to nepravda. To nije od značaja ovde. Ono šta je bitno jeste ono šta se desilo. Njegova osećanja o tome su nebitna za postupak i vaše unakrsno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kakva osećanja, gospodine Mej? Kakva osećanja? Od kraja ove letnje pauze, vi ovde samo dovodite na klupu za svedoke teroriste i ubice. To je sramota za zapadno pravosuđe.

SUDIJA MEJ: Da li imate još pitanja za ovog svedoka? Dobro, onda ih postavite. Ne, gospodine Čekaj, neću da vam dozvolim da se i vi uključite u ovo. Molim vas da nastavimo. Molim vas, nastavite sa unakrsnim ispitivanjem svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da su vas tukli, a da ste se četiri dana posle toga našli pred sudijom. Ako ste vi zaista bili prebijeni, onda je to moralo da bude vidljivo.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, zašto ste izmislili ovo? Posle četiri dana vaše povrede bi u sudnici još bile vidljive?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da bismo potvrdilo ovo, za tako nešto bi bilo najbolje kontaktirati upravnika zatvora u Peći koji je video u kakvom sam ja bio zdravstvenom stanju. A kada je reč o ubedljivim stvarima, stvarima koje je mogao da vidi i istražni sudija, tamo je sve bilo toliko izmešano da je bilo teško reći ko je bio sudija, ko su bili stražari, ko su bili telohranitelji. Sve je to bilo vrlo

izmešana situacija i zbunjujući postupak. A kada je reč o blagoj kazni o kojoj vi govorite, ja mislim da sam dobio jako tešku kaznu i morao sam da platim i veliku novčanu kaznu u devizama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Veliku novčanu kaznu? Gospodine Čekaj, ovde piše da ste tražili da bude prisutan vaš advokat Albanac, Adem Gorani (Adem Gorani) i kažete da je zato odložen pretres i narednog dana je on bio prisutan. U vašem predmetu nema, dakle, nikakvog prigovora, ni vašeg ni vašeg advokata da vas je neko tukao, a kao što znate, to je krivično delo. Prema tome, kako objašnjavate da sad tvrdite da vas je neko tukao kad ste imali advokata koji bi sigurno takav prigovor uložio ako se vi ne biste setili to da uradite?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: U to vreme bilo je mnogo žalbi i pored onoga što vi nazivate zvaničnim vlastima na čijem čelu ste vi bili, bilo je i drugih kanala koji su uzimali novac i bili uključeni u prljave poslove. Predsednik suda u Peći je u tome učestvovao, a isto važi i za Leskovac, Kraljevo, Niš i druga mesta. Vi to jako dobro znate. Znao sam kako su se stvari obavljale u to vreme. To se dešavalo i u Požarevcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pouzdano znam da je nemoguće da u zatvoru zatvorenik bude tučen i pouzdano znam da bi vaš advokat, koga ste vi doveli, svakako morao da dostavi sudu pismenu predstavku o tome da je to bilo istina? Vi to dobro znate, a što se tiče ove vaše tvrdnje, citiraću vam vašu presudu.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ne, ne samo da je postojala mogućnost da vas tuku, već i da vas ubiju, jer više od 150 zatvorenika je premlaćeno, ja sam zaboravio ta premlaćivanja. Dakle, ubijeno, ne premlaćeno, već ubijeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je ono šta vi tvrdite.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ne tvrdim već to je sušta istina.

SUDIJA MEJ: Molim vas, jedan po jedan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa ogromnim, kako ste rekli, novčanim iznosima, malopre ste rekli, kojim ste kažnjeni, ovde je vaša presuda na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest meseci u koju se uračunava i vreme provedeno u pritvoru i obavezuje se da sudu na ime troškova krivičnog postupka plati iznos od 1.000 dinara, to je 30 DM, da bi bilo jasno ovima ovde, a na ime paušala iznos od 5.000 dinara, to je nekih 120 DM, a sve u roku od 15 dana. Dakle, to su te ogromne novčane kazne kojima ste kažnjeni, a ova je jasna, uz to ima i presuda Vrhovnog suda kojom se odbija žalba tužioca da vam se poveća kazna i žalba branioca da vam se smanji kazna. I to je tako bilo. Je li tako, gospodine Čekaj?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Nije tako.

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori. Izvolite ako želite nešto da kažete, gospodine Čekaj.

SVEDOK ČEKAJ: Mogu li da govorim na BHS-u?

SUDIJA MEJ: Suština je u tome da vi svedočite, a ne da se raspravljate s njim.

SVEDOK ČEKAJ: Hvala.

SUDIJA MEJ: On vam je izneo cifre u vezi sa novčanom kaznom i pročitao je deo presude. Da li ima nešto što vi želite da kažete u vezi s tim?

SVEDOK ČEKAJ: Naravno da želim. Da, pomenuo sam dolare, marke, nisam pominjao dinare. I ne znam kako je to prevedeno, to je pitanje vaših prevodilaca. Morao sam prvo da platim 10.000 dolara, a onda još oko 15.000 DEM kasnije u Srbiji.

SUDIJA MEJ: Kome ste morali da platite taj iznos?

SVEDOK ČEKAJ: Dželatima sa suda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kako je ovo očigledna situacija da ovaj svedok ne govori istinu, onda molim da se ova presuda uvrsti kao dokazni predmet, jer je tačno navedeno koliko je osuđen i vremenski i šta imao da plati od troškova suđenja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, presuda može da bude uvrštena u dokazni materijal, ako nam je dostavite. Tužilaštvo će, naravno, da ima priliku da iznese svoje prigovore na to, ako ih ima i kada je bude pročitalo. Sada vam predlažem da nastavimo. Ostalo vam je još 15 minuta za unakrsno ispitivanje. Ukoliko osporavate svedočenje ovog svedoka o pogubljenjima koje on tvrdi da su se desila u Dubravi, imate još 15 minuta da to učinite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja se nadam da imam nešto više vremena, gospodine Mej, jer i druga strana ga nije ispitivala propisanih pet minuta, nego mnogo duže, a pretpostavljam da nećete i mene ograničiti, pa da se odmah posvetim Dubravi.

SUDIJA MEJ: Budući da ste to pomenuli, moram da kažem da ćete imati svoje uobičajeno vreme, a to je do 11.45.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U redu.

sekretar: Jedno razjašnjenje. Imamo dva dokumenta ovde i oba su...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak.

sekretar: To su dva dokumenta, oba su na srpskohrvatskom. Da li da jednog označimo sa...

SUDIJA MEJ: Označite ih istim brojem i oznakama A i B

sekretar: Biće označeni D33A i D33B.

SUDIJA MEJ: Dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite da su protivavionski topovi koji su pucali na avione NATO, čitam vašu izjavu, bili jedan do dva kilometra od zatvora i kažete: "Jednom ili dvaput video sam dimni trag bombe koja je ispaljena iz aviona". Prema tome, ako je to oružje dva kilometra od zatvora, kakve oni imaju veze sa samim zatvorom?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ja ne znam, ne znam određenje jednog ili dva kilometra, ali rekao sam u svojoj izjavi da je neprestano korišćeno protivavionsko naoružanje od strane vaših snaga izvan zidina, od početka NATO bombardovanja do kritičnog dana 19., 20., 21. i 23. Nisam rekao do dva kilometra, ali sam spomenuo, prilikom prve fotografije, da su moji prozori gledali na zid koja ćelija je bila 48 u levom krilu "Bloka C2".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odgovarajte konciznije na moja pitanja, jer ja samo navodim vašu izjavu. Ne dajem nikakve pretpostavke, a pitao vas kakve veze ima, kakve veze uopšte ima, kakve veze ima sa zatvorom položaj protivavionske raketne jedinice ukoliko je lociran dva kilometra od zatvora? Vi ste instruktor za oružje, zar ne?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: To je vrlo bitno, jer tamo nisu imali dovoljno prostora i zato su morali da se premeste na neko mesto gde će moći da vrše svoje operacije, nisu mogli da ostanu neposredno pored zatvora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Vi ste bili u "Bloku C2", da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ovde piše da su bombe prodrle sve do prizemlja. Vi ste bili na prvom spratu "Bloka C2", da li je tako?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da, u sredini paviljona "C2".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Bombe su prodrle sve do prizemlja, a vi tvrdite da su poginula samo tri čoveka. Da li to vi tvrdite?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno, bombe su pale tačno u sredinu paviljona odmah pored sobe upravnika. To je bila soba u kojoj se nalazio televizor i tamo je bilo 20 zatvorenika unutra, eksplodirale su i bilo je puno povređenih i poginulih. Pored toga, bombe su pale i na levu stranu hodnika. Srećom, bombe su pale i na hodnik. Uništile su tavanicu od betona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Razumem to, nego da li biste mogli da odgovarate konciznije. Tada su vas pustili da idete u školski blok, da ostanete u hodnicima i da ne budete zatvoreni. Rekli su da i vama i njima Bog bude u pomoći i da možete slobodno da se krećete po unutrašnjosti zatvora?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Samo jedan detalj...

SUDIJA MEJ: Izvolite.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Bitan detalj koji previđate, pretpostavljam, namerno, a to je da nakon što smo obili nekoliko vrata, a za to nam je bilo potrebno oko 40 do 60 minuta, izašli smo u dvorište i tada je do nas došao Miloljub Vidić sa svojom ekipom i naredio nam da sednemo između, nasuprot "Blok C1", na kraju "Bloka C1", na otvorenom prostoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Čini mi se da bez obzira na pitanje koje vam postavim, vi odgovarate tako opširno da vam mogu postaviti samo par pitanja. Molim vas, govoreći o 21. maju: "Nakon toga, sve zgrade unutar kruga zatvora su pogođene. To znači da su sve zgrade bile pogođene. Jedna od raketa ili bombi koja je ciljala pozornicu je promašila i na mestu ubila 18 ili 19 zatvorenika". I tada navodite imena poginulih. Među tih 19 ili 18 zatvorenika koje ste videli ubijene na sedam metara udaljenosti, to je zapravo ono šta ste videli, a u isto vreme kažete da su bombe pogodile sve zgrade zatvora. Prema tome, vi niste mogli

videti koliko je ljudi poginulo u tim svim zgradama zatvora. Je li tako ili nije?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Vidite...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo odgovorite je li tako ili nije?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da objasnim.

SUDIJA MEJ: Pravite pauze. Dozvolite svedoku da govori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zar niste sami tako napisali ovde?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Časni Sude, on previđa jednu vrlo bitnu stvar i to namerno, a to je momenat kad smo napustili "Blok C2", kad je Dragan Milunović došao i pretio nam. Rekao je "Tražite republiku", a mali Aca, njegov pomoćnik je...

SUDIJA MEJ: Dajte mu da završi.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: "Ja ću se o vama brinuti noćas ako samo dobijem naređenje"...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To se uopšte ne odnosi na moje pitanje.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: To možda zvuči neverovatno, ali raketa je pala sedam do osam metara od nas i to je rastojanje na kome je bio krater. Prvi koji je poginuo je bio Ismet Berbataj (Ismet Berbataj), potom je Naim Kurmehaj (Naim Kurmehaj) ostao obezglavljen i ostalih 18 ili 19 ljudi čija su tela bila unakažena od eksplozije. Naim Kurmehaj je bio blizu mene. Pomenuo sam i doktora Bahrija (Bahri) iz Đakovice. To je istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Moje pitanje se odnosi na to što ste rekli da su pogođene sve zgrade zatvora. Objasnili ste šta se dogodilo neposredno do vas i rekli ste da je tu 19 ljudi poginulo, a niste mogli znati sa tog mesta koliko je još zatvoreni-

ka poginulo u tim zgradama. A znate da je poginuo i pomoćnik upravnika i pojedini stražari, a ostali radnici zatvora su ranjeni i tako dalje, vi niste mogli znati koliko je još poginulo zatvorenika, da li je to tačno ili nije?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Koliko je ljudi poginulo sam saznao, jer su neki ljudi izašli iz zgrada, pokupile leševe i stavili ih na traktore. To je bilo i sa ranjenicima od 19. maja i onda smo pokupili leševe, pokrili ih ćebadima i takođe smo ih prebrojali. Još jedan važan detalj za ovaj Sud je to da smo napisali ime i prezime svakog zatvorenika. Stavili smo ceduljicu sa imenom u džep ili negde u odeću ili kod njihovog tela. Tako su radili dželatati, ja ne mogu čak ni da kažem vojnici. Moram da kažem dželatati, oni su to uradili, a razlog što smo ovo učinili je što je to vrlo bitno za njihovu identifikaciju, čak i danas, jer mnogi ljudi su ubijeni, a njihovi grobovi se još ne znaju.

SUDIJA MEJ: Imate još deset minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, nije mi dovoljno ni deset sati ukoliko svedok ovako odgovara na moja pitanja. Dopuštate mu da priča sve šta mu padne na pamet.

SUDIJA MEJ: Ne. Gospodine Miloševiću, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas. U vašoj izjavi piše: "Bombardovanje zgrada nastavilo se dva ili tri sata. Avioni su se smenjivali u bombardovanju zatvora i ispaljivanju raketa. Kad bi završili, odletali su, a drugi avioni su ih zamenjivali i nastavili bombardovanje. Ostali smo u "Blok C2" dok nije pao mrak, a onda smo otišli do sportskog terena gde su se okupili i ostali zatvorenici. Ovde su neki zatvorenici bili pogođeni i ranjeni fragmentima bombi koje su padale preko zida" i tako dalje. E sad, ova vaša, kako bih rekao glavna tema. Ja ću vam pročitati šta ste vi rekli, a prvo mi odgovorite na pitanje koliko je policajaca navodno, kako vi tvrdite, učestvovalo u tom pucanju na vas dok ste bili na tom otvorenom

prostoru u okviru zatvora postrojani? Samo broj mi kažite, molim vas, bez dodatnih objašnjenja.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ne mogu da vam kažem broj, mogu da kažem otprilike, jer smo se 23. maja svi okupili ponovo po naređenju. Isti čovek, tačnije isti glas, pošto je taj čovek nosio masku, nam je to naredio i tad sam imao čast, takoreći, da budem na metar daleko od njega, 23. ih je bilo 20 ili 30, ali tog konkretnog dana ne mogu da kažem tačan broj, jer nisam mogao da brojim, ali 23. ih je bilo 20 ili 30 i nosili su različite uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pitam vas šta možete da kažete još o tome. Rekli ste 20 ili 30. Sad, ovo je ono šta ste napisali. Oni su na vas pucali iz bazuka i automatskog oružja sa spoljne strane. "Minobacačke i puščane granate su ispaljivane na nas". Vi ste prepoznali, kažete, zvuk koji proizvode u vazduhu i tako dalje. Znači, pucali su na vas iz automatskog oružja iz bazuka, iz minobacača preko zida, bacali ručne granate i tako dalje. Pre toga su vas postrojili i hteli da vas pobiju. Da li to tvrdite?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Vi namerno unosite zabunu, jer oni nisu gađali bazukama preko zida, u mojoj izjavi ne piše bazuka, nego nešto slično bazuki, a to je konkretno "zolja". Pucali su iz tog oružja, tim oružjem nalik na bazuke i oni su se nalazili u tom trenutku sa druge strane zida. Bacali su bombe preko zida i pucali su kroz rupu automatskim oružjem i drugim oružjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Molim vas da pojasnimo ovu vašu celu priču.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ne, to nije bajka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam ja rekao da je to bajka. Vi ste rekli da je to bajka.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ali nije bajka.

SUDIJA MEJ: Obojica morate da imate u vidu da se nalazite u sudnici i ovakva rasprava nam ni malo ne pomaže. Gospodine Čekaj,

molim vas da imate u vidu da odgovarate na pitanja Suda, a ne da raspravljate sa optuženim. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postrojili su vas, postrojili su vas i izvršili streljanje, da li je tako? To vi tvrdite. Postrojili su vas, streljali vas, a onda ste se vi razbežali, ali niste pobjegli, ostali ste unutar zatvora, a oni su vas posle toga okupili pa vas onda nisu streljali, nego su vas ukrkali u autobuse i kamione i vas više od 800 odvezli u druge zatvore. Da li je to vaša priča?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Naše postrojavanje i streljanje ne može drukčije da se nazove osim streljanje. Ko, zašto, kako i tako dalje, to su sve pitanja na koja vaše vlasti i vi možete da odgovorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi objasnite kakvog smisla ima, čak da je neko imao takvu ideju da vas postroji i da vas strelja, pa da onda vas 800 prebacuje u druge zatvore, ranjenike nosi u bolnice, brine se o vama, donosi vam hleb, cigarete i tako dalje, pošto vas je streljao? Da li možete da objasnite?

SUDIJA MEJ: To nije pitanje na koje treba on da odgovori. Morate da pitate odgovorne. Možete da formulišete pitanje ovako: da li vi vidite ikakav smisao u onom šta se dešavalo? Da li ste vi tu shvatili nameru, gospodine Čekaj ili niste?

SVEDOK ČEKAJ: Nema nikakvog smisla. Jedino se radi o mentalno i duševno bolesnim ljudima koji su ispunjeni nacionalističkom mržnjom.

SUDIJA MEJ: Ne. Dobro. Da. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa to ne može da se objasni naprosto zato što je neobjašnjivo, gospodine Mej. U tome je smisao. Nego, gospodine Čekaj, evo juče smo gledali i film Bi-Bi-Si-ja (BBC) u kome se vide katastrofalne posledice bombardovanja zatvora, čak je i za vreme snimanja bio jedan talas bombardovanja.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Postavite konkretno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tom prilikom su izvučena tela 93 poginulih iz ruševina. Da li je ovo šta vi pričate usmereno na umanjivanje zločina koji je NATO pakt izvršio gađajući zatvor kao civilni cilj? Da li je to svrha vašeg svedočenja?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ja ne vidim nikakvo pitanje u tome šta ste rekli, ali i za takvo konfuzno pitanje mogu da dam odgovor. Zbog bombardovanja poginulo je 23 ljudi, a drugi su poginuli od pogubljenja i nemilosrdnih ubistava. To je moj odgovor i ako vam se ne sviđa idite dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je samo iz ruševina izvučeno 30 leševa navodno ubijenih od vazdušnog udara, bez ikakvih spoljnih povreda i sa rasprsnutim plućima?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: A gde su oni pronađeni?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate to ili ne? Samo mi odgovorite na pitanje.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Gde je otkopano tih 30 leševa bez ikakvih rana i povreda? Ja sam video samo dva. Jedan od njih je bio obešen. Još se postavlja jedno logično pitanje: vi ste pravnik i očigledno ste položili advokatski ispit...

SUDIJA MEJ: Nemojte da se raspravljate sa svedokom, sa optuženim. To nema nikakvog smisla. Gospodine Miloševiću, imate li još pitanja za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je za vreme vašeg boravka u zatvoru ekipa istražnog sudije iz Peći napravila uviđaj posle bombardovanja, da je taj uviđaj prekidan i vršen u toku nekoliko dana, da su svi leševi koji su izvučeni fotografisani, uzeti svi potrebni parametri koje istraga predviđa, data sva odgovarajuća dokumentacija i utvrđene posledice bombardovanja koje je izvršio NATO pakt i da je u tih nekoliko dana jedan za drugim NATO pakt neprekidno bombardovao? Da li znate za to?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: U redu. Jedno logično pitanje: gde su imena identifikovanih tela?

SUDIJA MEJ: Ili znate ili ne znate. Ako ne znate, gospodine Čekaj, samo recite tako.

SVEDOK ČEKAJ: Znam, znam. Došla je jedna grupa stručnjaka, tako je to rastumačeno. To su bili vojni eksperti, neki od njih su bili u uniformi, ali oni su samo došli da vide štetu koja je učinjena NATO bombardovanjem, materijalnu štetu, nije se uopšte pokretalo pitanje ljudskih gubitaka. To se desilo 19. maja verovatno negde dva ili tri sata posle incidenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da su, pored prisustva ekipe za uviđaje iz Okružnog suda u Peći, bile brojne i strane i domaće novinarske ekipe koje su isto tako snimile događaje, snimile poginule i da ima mnogo dokaza o tome šta se desilo u zatvoru u Dubravi?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Očigledno su to iskrivljeni dokazi. Bilo je tamo novinara iz Beograda i bila je jedna ekipa od dvoje ljudi, reporter i fotograf iz Grčke (Greece) koji su sa vašom dozvolom došli i naravno, oni su predstavili događaj na način koji vama više odgovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iz zatvora u Dubravi ste evakuisani u druge zatvore da bi bili spaseni od daljeg bombardovanja. Da li vam je poznato koliko zatvorenika je evakuisano?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ja nisam brojao preostale zatvorenike, ali mislim da je bilo sedam ili osam autobusa, jedan kamion. Ja lično sam bio u prvom autobusu, na trećem ili četvrtom sedištu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je prethodni svedok rekao da je bilo osam autobusa i četiri kamiona? Da li znate da je tada evakuisano oko 800 zatvorenika u druge zatvore?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ja sam rekao gde sam bio u autobusu, u prvom autobusu, na trećem ili četvrtom sedištu. Mi smo

svi u redu čekali. Oni su nam uzimali našu odeću, dokumente. Sve su nam oduzeli osim nekih dragocenosti koje smo uspjeli da sakrijemo.

SUDIJA MEJ: Svedok kaže da ne zna koliko je zatvorenika evakuisano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dobro, gospodine Mej. Recite mi otkud vama u zatvoru dokumenta kada se svakom zatvoreniku koji dolazi u zatvor oduzimaju sva dokumenta, lične stvari koje nije dozvoljeno držati u zatvoru i tako dalje, čak i opasač, pertle i ostale stvari? Otkud vama dokumenta u zatvoru?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Ti dokumenti su, zapravo, bila rešenja o pritvoru, o kazni, ali pošto je vladala opšta anarhija i haos, moglo se desiti da neko uspe da sakrije svoj opasač i pertle. Znam da su pojedini imali kožne jakne i trenerke ili nešto slično tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a možete li da mi objasnite sledeće: upravo ste rekli da su vas primorali da ostavite vaša lična dokumenta, a vi kažete da su se ta dokumenta ticala vašeg hapšenja i pritvora i da ste samo to imali, a potom kažete da ste morali da ostavite vaše lične karte. Vi niste mogli imati vašu ličnu kartu u zatvoru.

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Nisam rekao da smo imali lične karte ili dokumenta identifikacije, možete da pitate one na trećem spratu zgrade Državne bezbednosti.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo će morati da bude vaše poslednje pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. A da li vam je poznat svedok Džemajli Sadik (Xhemajli Sadik) koji je bio sa vama u zatvoru? On je juče tvrdio da ste se vi zatvorenici međusobno dogovorili da uništite svoja dokumenta da vas ne bi neko tukao u zatvoru u Nišu. To je njegovo objašnjenje. Vaše je

potpuno suprotno. Vi tvrdite da su vam oduzeli dokumenta, a sa treće strane, niste mogli imati nikakva dokumenta osim tog rešenja o kojima govorite. Šta je tu istina? Šta je uopšte istina u ovome šta vi tvrdite?

prevodilac: Mikrofon za svedoka, molim.

SUDIJA MEJ – ODGOVOR: Samo trenutak. Ja sam isključio mikrofon. Da, sad recite, gospodine Čekaj, koje je vaše objašnjenje?

SVEDOK ČEKAJ: Ime Sadik Džemajli mi nije poznato, ja tog čoveka ne znam i nikada za njega ranije nisam čuo.

SUDIJA MEJ: Da. Da li prijatelji suda imaju pitanja?

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Hteo bih da vas pitam nešto, gospodine Čekaj, o vremenu koje ste proveli u zatvoru. Da li je tačno, pre svega, da ste imali bele čaršave dok ste bili tamo?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Tokom 18 meseci moje patnje i stradanja 16 meseci nisam imao ni bele čaršave ni jastuka. Isto to možete saznati od Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (International Committee of the Red Cross). Imali smo u Požarevcu čaršave tokom dva dana, jer je dolazio u posetu ministar pravde Janković ili tako nekako, ne znam ime, pa su pokušali da poboljšaju uslove. Ubrzo nakon toga u aprilu 2000. godine sam pušten.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Časni Sude, gledam na stranicu broj 7 verzije svedočenja na engleskom jeziku, negde u sredini strane, četvrti pasus. Da li je tačno da ste u zatvoru upotreбили krevetske bele čaršave da biste ispisali "SOS" na zemlji na mestu da bi avioni mogli videti taj signal?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: U "Blok C2" nije bilo čaršava, nije bilo ni jastuka. Čaršavi o kojima vi govorite, te čaršave smo uzeli iz bolnice i zaista smo uradili to šta kažete. Ima tu još bitnih činjenica. Bilo je pet ili šest kamiona punih novih dušeka koji su ukradeni iz firme "Divoli" (Divolli) iz Peći, na njima je bilo ispisano

ime firme. Oni su uzeti iz pozorišta "Keniu" (Keniu). Na taj način smo to uradili.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li ste zaista napisali taj signal, da li ste od belih čaršava napisali reč "SOS" jer ste želeli da ih NATO piloti vide i da prestanu da bombarduju zatvor?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Pre ovoga smo ispisali, na isti način, reč "SOS " između blokova "C1" i "C2" zbog toga što je teren bio valovit tako da stražari sa svog mesta na tornju to nisu mogli da vide. Osvetljenje je bilo neonsko. Mi smo uglavnom znali šta nam sledi i kakav je to rizik, rizikovali smo svoj život ukoliko stražari saznaju za to. Međutim, kada su stražari to konačno ugledali, samo su uništili te čaršave jer nisu znali ko je to napisao.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: A da li ste te signale "SOS" i "U pomoć" ispisali zbog toga što ste se nadali da će NATO piloti da ih vide i da prestanu da bombarduju?

SVEDOK ČEKAJ – ODGOVOR: Da. Da, to je bilo 21. maja, to je bio kritični dan bombardovanja. A 22. su nas postrojili i streljali.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Hvala. Nemam više pitanja.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ja sam hteo da postavim samo nekoliko pitanja u vezi sa imenima osoba kojih se seća. Međutim, mislim da se to nalazi u izjavi pa ćemo da ostanemo na tome.

SUDIJA MEJ: U redu. Gospodine Čekaj, ovim je završeno vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud da svedočite, sada možete da idete.

SVEDOK ČEKAJ: Hvala lepo, drago mi je što sam mogao da dam svoj doprinos.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Sakson (Saxon).

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, Tužilaštvo sada poziva gospodina Ismeta Hadžiavdijua. I dok čekamo svedoka, samo par pitanja, ukoliko dozvolite. Ja sam pripremio kratak rezime izjave ovog svedoka koji bih želeo da podelim Pretresnom veću, optuženom i prijateljima suda. Ovaj svedok je stariji čovek koji boluje od dijabetesa i zbog toga ne vidi dobro, posebno ne može da čita, tako da možda neće da bude u mogućnosti da pročita svečanu izjavu, pa bi možda bilo neophodno da sekretar Suda pročita tu izjavu svedoku. Istovremeno, kako je teško napisati i sricati ime gospodina Hadžiavdijua i uz dozvolu Suda, ja sam napisao njegovo ime i prezime velikim slovima i hteo bih da to stavimo na grafoskop tako da javnost u galeriji može da ga vidi. Časni Sude, svedočenje ovog svedoka se odnosi na stranicu 10 atlasa o Kosovu, deo koji se odnosi na grad Đakovicu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Sakson, vi možete da pročitate izjavu svedoka, a to može da se prevodi onda na albanski jezik, zar ne? Mislim da smo to tako radili i ranije.

TUŽILAC SAKSON: U redu, ja ću to tako da uradim.

SUDIJA MEJ: Gospodine Hadžiavdiju, molim vas da ostanete na nogama. Sada ćete da date svečanu izjavu. Ona će da vam bude pročitana, a vi je ponavljajte za tužiocem.

TUŽILAC SAKSON: Dobar dan, gospodine Hadžiavdiju, ponavljajte za mnom. Molim vas, ponavljajte za mnom: "Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu i samo istinu".

SVEDOK HADŽIAVDIJU: Svečno izjavljujem da ću govoriti istinu i samo istinu.

SUDIJA MEJ: Da, hvala. Izvolite sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine, da li je vaše ime Ismet Hadžiavdiju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste vi rođeni 10. decembra 1933. godine?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste rođeni u Đakovici na Kosovu?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Hadžiavdiju, 9. maja 2001. godine, da li ste dali izjavu predstavnicima Tužilaštva o događajima koje ste doživeli i kojima ste bili očevidac na Kosovu 1999. godine?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U januaru ove godine, dakle 2002. godine, u zemlji u kojoj sada boravite, da li ste imali priliku da pogledate kopiju izjave koju ste dali 2001. godine u prisustvu predstavnika Tužilaštva i svedoka?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste u to vreme potvrdili da je kopija koju ste pregledali verodostojna kopija izjave koju ste dali u maju 2001. godine?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, ja sada nudim ovu izjavu kao dokaz u skladu sa Pravilom 92bis i odštampao sam kopiju ove izjave krupnim slovima tako da bi mogao da je čita i ovaj svedok. Neka se ova kopija postavi ispred njega u slučaju da bude pozivana na tu izjavu. To bi bilo od pomoći.

sekretar: Časni Sude, ovo će da bude dokazni predmet Tužilaštva broj 298.

TUŽILAC SAKSON: Ismet Hadživdiju je kosovski Albanac, musliman, koji je imao 65 godina u vreme događaja koja se navode u optužnici. Mnogo godina Ismet Hadživdijau je predavao albanski jezik i književnost na Kosovu. Ima četiri sina. Gospodin Hadživdiju svedoči kako su srpske snage počele da ubijaju stanovnike Đakovice, kosovske Albance i pale kuće nakon što je počelo bombardovanje NATO pakta u martu 1999. godine. Ujutro 2. aprila 1999. godine sin gospodina Hadživdijua Behar (Behar Haxhiavdiu) došao je njegovoj kući. Behar je rekao svom ocu: "Oče, moj život je gotov". Behar je opisao da su njegova žena i petoro dece ubijeni prethodne noći. Behar Hadživdiju i drugi preživeli su to isto jutro krenuli za Albaniju. Gospodin Hadživdiju je odlučio da ostane u Đakovici. Sledećeg dana gospodin Hadživdiju je otišao do poseda porodice Vejsa (Vejsa) da bi našao tela svoje snaje i petoro unučadi. Gospodin Hadživdiju nije ušao na imanje, jer je upozoren da bi to bilo opasno. Srpska policija i vojska su se vozali tim područjem. Gospodin Hadživdiju je otišao u policijsku stanicu koja je bila zadužena za sahranjivanje. Gospodin Hadživdiju je znao policajca koji je bio komandir te stanice i taj policajac je poslao nekoliko Roma koji su radili u stanici na imanje porodice Vejsa da donesu tela. Kada se vratio na imanje porodice Vejsa, gospodin Hadživdiju je video spaljeno telo Hisena Gašija (Hysen Gashi). Navodno, gospodinu Hadživdiju je rečeno da ima mnogo tela koja se nalaze u kući. Ukupno 20 tela je nađeno u ruševinama, 19 od njih su bili žene i deca. Najmlađa žrtva je imala dve godine. Gospodin Hadživdiju je ostao u Đakovici sa svojom ženom. Najveći deo vremena su boravili u kući svog komšije, jer su se bojali da budu sami. Nekoliko puta tokom maja 1999. godine, gospodin Hadživdiju je video srpske policajce kako ulaze u kuće i pljačkaju imovinu osoba koje su pobile iz Đakovice.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo da napravimo pauzu, pre nego što počnemo sa unakrsnim ispitivanjem. Gospodine Hadživdiju, sada

ćemo da napravimo pauzu od 20 minuta. Molim vas vratite se posle toga da biste završili sa svojim svedočenjem i molim vas da tokom pauze...

SVEDOK HADŽIAVDIJU: Da.

SUDIJA MEJ:... da tokom pauze imate na umu da ni sa kim ne razgovarate o svom svedočenju, sve dok ga ne završite, a to se odnosi i na predstavnike Tužilaštva. Sada ćemo da napravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ako bih mogao samo kratko da vam se obratim sa jednim kratkim administrativnim pitanjem, da bih što ranije obavestio i zatražio dozvolu Pretresnog veća da promenimo redosled svedoka za sutra, zato što sam ja na raspolaganju sutra da radim sa nekim svedocima sa kojima sam razgovarao i da podnesem njihove rezimee za distribuciju. Oni su planirani da svedoče sutra i ja jesam sutra tu, ali imam obaveze na jednom drugom suđenju u ponedeljak i neću da budem na raspolaganju kada bi svedočili neki drugi svedoci po rasporedu. Dakle, nakon što završimo sa svedokom danas, to je svedok 8, već smo završili sa svedokom 9, onda bismo počeli sa svedokom gospodinom Pnišijem (Martin Pnishi) ujutru. I kada sa njim u petak ujutro završimo, preskočimo svedoka broj 11, prećićemo na svedoka broj 12, gospodina Ganija Bećaja (Gani Beqaj) i svedoka broj 14, Sofiju Imeraj (Sofie Imeraj). To su dva svedoka koje bih ja voleo da ispitujem, jer sam ja sa njima obavio razgovor, a onda možemo posle da se vratimo na brojeve 11 i 13. To je moj zahtev i mislim da bi bilo dobro da to sada pokrenem, tako da se ne bi reklo da smo to uradili u poslednjem trenutku.

SUDIJA MEJ: Dobro.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Miloševiću, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Hadžiavdiju, vi u svojoj izjavi govorite o tome da su Albanci na Kosovu trpeli represivne mere dugi niz godina, a na samom početku kažete da vam čak nije bilo dozvoljeno da pevate ni sopstvene pesme. To se odnosi, pretpostavljam, verovatno na albanske pesme, da li je tako? Gde vam to nije bilo dozvoljeno da pevate albanske pesme?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Nigde. Ne samo u škola-ma, već ni na ulici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na koje vreme se odnosi ta vaša tvrdnja kad vam nije bilo dozvoljeno da pevate albanske pesme?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Od vremena Rankovića pa sve do trenutka kada ste vi došli na vlast, sa izuzetkom godina oko 1974. godine, kada je Kosovo dobilo određenu minimalnu autonomiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko vam je zabranio da pevate vaše pesme?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Vaš režim. Vaš režim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam u to vreme koje ste sad pomenuli išao u srednju školu.

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Rekao sam, od perioda Rankovića, pa do vašeg perioda, jer ste vi učinili situaciju još gorom od one koja je bila u vreme Rankovića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato, gospodine Hadžiavdiju, da se tokom celog tog perioda o kojem govori-

te, na Kosmetu slobodno emitovao televizijski i radio program na albanskom jeziku, sa mnogo emisija i priloga albanske muzike i uopšte albanskog melosa? Da li vam je to poznato?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Bilo je vrlo malo pesama i muzike koje nisu imale nikakve veze sa politikom ili nacionalnim osećanjima. To su bile neke pesme koje su bile u prilog Jugoslaviji. Nije samo reč o pesmama, već i o predavanjima, o držanju nastave. Bilo je hiljade albanskih pisaca, a nama je bilo dozvoljeno da predajemo samo o četiri ili pet koji nisu imali nikakve veze sa nacionalnim osećanjima. Dakle, mogli smo da predajemo o samo nekoliko njih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto vi kažete da ste predavali albanski jezik i književnost, u šta ja ne sumnjam, da li vi zaista tvrdite da postoje hiljade albanskih pisaca?

SUDIJA MEJ: Mislim da to ne može da nam pomogne. Nema sumnje da je to figurativno rečeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Figurativno? A da li je tačno da su se u slobodnoj prodaji na Kosovu i Metohiji nalazile i kasete i ploče, i diskovi sa albanskom nacionalnom muzikom koja se izvodila i na raznim priredbama, po kafanama, jednostavno, bez ikakvih ograničenja? Eto, sve ovo vreme do rata, da li je to vama poznato? Da li je to tačno?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ja nisam neko ko bi sedeo po kafanama, ali mogu da kažem da su sve te pesme, plesovi i ploče bili oni koji su prošli vašu cenzuru. Svi oni koji su imali barem malo nacionalnih osećanja, ne samo da su takve pesme bile zabranjene, nego su ljudi koji su ih pevali ili izgovarali završavali u zatvoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Hadžiavdiju. To je dobro da svi čuju. Recite mi sad drugu jednu stvar, vi ste kao nastavnik jezika i književnosti 1991. godine otišli u penziju. Gde ste radili pre penzionisanja?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Radio sam u osnovnoj školi u Brekovcu (Brekoc), u školi koja se zvala “Zeključ Marku” (Zeklus Marku) u Brekovcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste postali penzioner, od 1991. godine, od koga ste primali penziju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Od novca koji sam ja izdvajao u taj sistem tokom 35 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno, svaki zaposleni plaća procenat od svoje plate u penzione fondove socijalnog osiguranja i tako dalje. Primali ste, znači, penziju iz državnog penzionog fonda, da li je to tačno?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da, ali to je bio novac koji sam ja lično stavio u taj fond.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kao i svi drugi građani Jugoslavije. Svako ko radi daje doprinos za penzijsko osiguranje. Da idemo dalje. Navodite da je od 1981. godine stanje na Kosmetu počelo da biva sve gore. Da li je tako?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da, to je tačno, čak i ranije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pomenuli ste 1981. godinu, od kada se situacija pogoršava nakon demonstracija i zahteva da Kosovo postane republika, da li je tako?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Studenti su videli nepravde jugoslovenskog sistema i zato su demonstrirali i tražili slobodu i nezavisnost, kao građani, a zatim i kao Albanci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kažete na strani 2 izjave, u sedmom pasusu, kako se broj policajaca u Đakovici izuzetno povećao, kako su policajci dolazili iz svih krajeva Jugoslavije. Da li je to tačno?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: To je tačno. Kada je uvedeno vanredno stanje na Kosovu u odnosu na Albance koji su bili

nenoružani, ni jedna zemlja na svetu nije ih štitila, niko ih nije štitió.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi kažete da su policajci dolazili iz svih krajeva zemlje, a ne samo iz Srbije. I pominjete da je Vlada uvođila mere. Da li se sećate tih mera iz 1981. godine? I sami kažete da je policija bila iz Slovenije, Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, iz svih republika, da je te mere uvelo Predsedništvo SFRJ, posle onih vaših demonstracija i zahteva za "Kosovo Republiku" (Kosova Republike). Da li je to tačno, gospodine Hadžiavdiju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: To je tačno, a na čelu Predsedništva Jugoslavije, Izvršnog veća Jugoslavije, bio je predstavnik iz Bosne, ja se na žalost ne sećam imena. Ranije sam znao, ali kada ostarite, onda počnete da zaboravljate imena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, ja ću vas podsetiti, bio predstavnik iz Bosne i to Musliman Raif Dizdarević, on je bio na čelu Predsedništva, to je tačno. Da li se sećate?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da, sada se sećam, Raif Dizdarević, to je tačno. On je bio predsednik Predsedništva Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad da pređemo na glavni deo vaše izjave, ali prethodno mi odgovorite na jedno pitanje. Kako to da u vašoj izjavi niste ni jednom rečju pomenuli događaje koji se odnose na veoma brojne terorističke aktivnosti OVK u đakovačkom kraju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ako mi postavite pitanje, ja ću da vam odgovorim. Ne shvatam šta hoćete. Zaista ne shvatam na šta ciljate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Biću precizniji. Da li vam je poznato da je samo tokom 1998. i u prva tri meseca 1999. godine u vašoj opštini, znači u Đakovici, OVK ubila 18 Albanaca civila, osam policajaca i 16 vojnika Vojske Jugoslavije?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ne znam ni za jedan slučaj da je OVK bilo koga ubila osim u direktnim sukobima, u takvoj situaciji. Ne mogu ni da zamislim da bi tako nešto uradila. Moguće je da je neko od Albanaca koji je izdao svoju zemlju i prešao na vašu stranu da se onda njemu nešto desilo, to je moguće za nekog od Albanaca, jer OVK je vojska koja je nastala u narodu, da bi branila stanovništvo u odnosu na masakre, zločine i represiju koju je počinila vaša vojska, policija i paravojne snage po vašim naređenjima, naređenjima Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi smatrate da su neprijatelji albanskog naroda oni Albanci koji su, na primer, bili zaposleni u državnoj službi, kao na primer, pa da kažem, kao policajci, kao poštari ili šumari, ili radili u nekom preduzeću, na kraju krajeva, do 1991. godine? I vi ste radili u državnoj službi i posle toga ste primali državnu penziju. U čemu je onda stvar?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Govorim o onima na koje je uticala vaša politika, koji su bili pod uticajem vaše politike i članovi SPS-a, izdajice, oni koji su radili za vaše službe, a bili su Albanci, dok, sa druge strane, su bili poštteni Albanci koji su radili da bi zaradili za svoj život. Oni su bili drugačiji. Ja vam mogu dati jedan primer: bila su 33 nastavnika u školi u Brekovcu. Dvojica su bili Srbi koji su rođeni i odrasli na Kosovu i koji su znali albanski isto tako dobro kao i mi. Ali mi smo bili prisiljeni da sa njima razgovaramo srpski na sastancima da bismo ih umirili, iako su ti ljudi govorili albanski, većina ljudi u školi je govorila albanski. To se odnosilo na sva mesta gde god je bilo Albanaca. Albanci su vrlo često bili prisiljeni da govore srpski, čak, iako su lokalni Srbi koji su bili u manjini, znali albanski jer su tu odrasli i imali su svoje porodice tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Hadžiavdiju, vi ste predavali u osnovnoj školi i pretpostavljam da ste predavali na albanskom, da li je tako, sve do penzije?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da. Ja sam Albanac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne sporim da ste Albanac niti sporim da ste imali pravo da predajete deci na albanskom, jer je to njima Ustavom zagarantovano. Samo hoću da ustanovim: vi ste držali svoja predavanja normalno na albanskom jeziku deci kojoj ste predavali i pri tome vas niko u tome nije ometao. Da li je tako ili ne?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: To je tačno. Niko me nije ometao, jer smo bili ljudi koji su učestvovali u Drugom svetskom ratu i pobedili i radili da bismo bili zajedno, da bismo bili jednaki, a ne da bismo bili robovi, čak i u vreme Rankovića i u vreme vaše administracije.

SUDIJA MEJ: Mislim da smo se dovoljno bavili obrazovanjem. Sada naprosto zalazimo u političku raspravu koja nam ne pomaže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. Da pređemo na ovaj rat. Vi kažete da su NATO avioni bombardovali noću i kako kažete celu noć. Šta i gde su bombardovali, po vašim saznanjima, gospodine Hadžiavdiju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Bombardovali su jugoslovensku vojsku i policiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, odgovorite mi na osnovu čega tvrdite da su Srbi, kako vi kažete, prve noći bombardovanja, ubili oca i sina po imenu Zerka (Zherka)? Izeta Hemu (Izet Hema)...

HADŽIAVDIJUSVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Žerka je njegovo ime.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znam tačno da izgovorim, a verovatno nije ni napisano kako treba. Da li ste vi videli ko je ubio te ljude?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Drugi članovi njihovih porodica i komšije su rekli da su ubijeni i da ih je ubila vojska i policija i paravojne grupe koji su međusobno saradivali. Ne samo

da su ti ljudi ubijeni, već je ubijen i doktor Rahimi (Rahimi) i sin Džamila Dulja (Xhamil Dula), Agim Dulja (Agim Dula) i sin Samija Isufija (Sami Isufi). I ni dan danas ne znamo gde je njegovo telo, šta se sa njim desilo, da li ga je odnela policija, ništa ne znamo o tome gde je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko vam je rekao da su njih ubili Srbi?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Drugi ljudi su to videli, članovi njihovih porodica i komšije su to videli, postoje dokumenti o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, članovi porodica su vam rekli da su ih ubili Srbi. Recite mi, molim vas, gospodine Hadžiavdiju, da li je tačno da je deo grada Čabrat (Cabrat) bio zaposednut od strane OVK i da se početkom aprila stanovništvo iz tog dela grada, evakuisalo i sklonilo u fabriku elektromotora? Više od 700 civila Albanaca, uglavnom staraca, žena i dece? Da li je to tačno?

SUDIJA MEJ: To su dva pitanja. Gospodine Hadžiavdiju, molim vas, pozabavite se sa ova dva pitanja. Prvo pitanje je sledeće: da li je OVK zauzela deo grada početkom aprila?

SVEDOK HADŽIAVDIJU: Ja nisam političar, ne znam. Što se tiče onoga šta je optuženi rekao, što je Milošević rekao, oni nisu otišli da potraže zaklon u fabrici elektromotora.

SUDIJA MEJ: Ovo nije političko pitanje, to je vrlo jednostavno pitanje, činjenica, da li je OVK zauzeo deo grada ili ne?

SVEDOK HADŽIAVDIJU: To nije tačno. Oni su bili u Čabratu, nigde ih više nije bilo, koliko ja znam, ali kao što sam rekao, ja nisam osoba koja se interesuje za politiku, ja sam porodični čovek, samo me zanimao moj posao...

SUDIJA MEJ: Vama ne postavljaju nikakva politička pitanja, pitaju vas samo šta vi znate o onome šta se desilo. U pitanju koje vam je postavljeno govori se o tome da je jedan deo ljudi evakuisan iz jednog dela grada, i vi ste upravo odgovarali na to kad sam vas ja prekinuo. Da li su Albanci evakuisani iz jednog dela grada: starci, žene i deca?

SVEDOK HADŽIAVDIJU: Niko dobrovoljno nije napustio grad. Na to ih je prinudila jugoslovenska vojska i policija i paravojne snage. Ti ljudi su bili primorani da napuste svoje domove i da idu u Albaniju. Moje komšije, svi u mom kraju su bili primorani da odu, jer su bili u opasnosti. Mogli su ih ubiti, poklati, mučiti, bilo je pljačkaša svuda okolo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre ste rekli da se u Čabratu nalazio OVK. Dakle, da li je tačno da su Albanci civili, oko 700 njih, uglavnom starci, žene i deca, evakuisani iz Čabrata, ne pod pretnjom srpske vojske i policije, kako kažete, nego zato što su taj deo zaposeli pripadnici OVK? Je li tako ili nije?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ne. Istina je sledeća: brojne snage vojske i policije i paravojne snage srpske, srpske paravojne snage, ne samo da su naterali ljude da napuste svoje domove već su izvršili pokolj naših mladih muškaraca na način na koji samo oni znaju, jer OVK nije nikad izbacivala ljude iz svojih domova, zato što su oni i poticali iz tih kuća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni su pobegli da bi izbegli borbena dejstva, gospodine Hadžiavdiju. Iz Čabrata ih nisu oterale nikakve policijske snage ili vojne, nego tamo i sami ste rekli, je bila OVK. Je li tako ili ne?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: OVK je bio na livadama Čabrata, a ljudi koji su odlazili su bili prognani iz svojih kuća u Čabratu i iz drugih mesta oko Đakovice, kao što je Buž (Buzh). Ti ljudi ulazili u kuće kao nasilnici, samo su policajci, vojnici i paravojska ulazili u kuće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da ne gubimo vreme više. Dajte mi konkretan odgovor na pitanje: da li je tačno da su iz Čabrata, čujem da se sad zove Čabrat pošto vi to bolje od mene znate, da su iz Čabrata pripadnici OVK krenuli u ofanzivu prema centru grada i stanici policije u nameri da ovladaju celim gradom? Da li vam je to poznato, gospodine Hadžiavdiju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: To nije istina. Istina je da su 7. maja 1999. godine vojska i policija i pripadnici paravojnih formacija napali Čabrat i izvršili pokolj mladih muškaraca koji nisu bili naoružani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vam je poznato da su se nedelju dana početkom aprila vodile žestoke borbe između policije i brigade OVK, da je policija imala i gubitke tada, da li znate za to?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: A da li vi znate za to da su pripadnici OVK tada pretrpeli teške gubitke, da li to znate? U Đakovici nikad nije bilo nikakvih borbi. U brdima, na jugozapadu ili na severozapadu možda, ne znam, nisam tamo bio. Ja sam star čovek, da sam bio mlađi i ja bih bio tamo, obukao bih uniformu i stupio bih u OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li znate, odnosno da li je tačno da za sve vreme tih borbi koje, evo i vi pominjete, samo kažete da su bile oko grada, a ne u gradu, da je NATO neprekidno i neselektivno bombardovao Đakovicu, pri čemu nisu bile pošteđene ni privatne kuće?

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Sakson (Saxon).

TUŽILAC SAKSON: Mogu li da izjavim prigovor?

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, gospodine Hadžiavdiju. Tužilaštvo želi da nešto kaže.

TUŽILAC SAKSON: Mene samo brine sledeće: čini se da pitanje optuženog na jedan poseban način tumači ili, mogu reći, izvrće prethodni odgovor ovog svedoka. To jednostavno nije tačno. On je rekao da ne zna šta se dešavalo van grada.

SUDIJA MEJ: Upravo tako. Možete da postavite pitanje ako želite o bombardovanju, gospodine Miloševiću, ali nemojte da izvrćete činjenice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da su borbe bile u brdima, a ne u centru grada. Da li sam vas ja dobro razumeo?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Nije bilo borbi u centru grada. NATO bombe su padale na kasarne i na policijske stanice na jugu, na severu nije bilo ničega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Hadžiavdiju, kažete nisu bile borbe u centru grada. Jesu li borbe između policije i OVK bile u brdima umesto u centru grada? Je l' vi to kažete?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Nije OVK napao vašu vojsku i policiju, vi ste napali. Vi ste napali OVK u Čabratu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je koga napao da ostavimo po strani. Gde su se tukli, bez obzira na to ko je koga napao, na kom delu teritorije je bila borba između njih?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: U okolini Čabrata, u zapadnom delu grada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je za vreme tih borbi NATO bombardovao Đakovicu, pri čemu nisu bile pošteđene ni privatne kuće Albanaca, koji su, kao što i sami znate, većina stanovništva u Đakovici? Je li tako ili nije, gospodine Hadžiavdiju?

SUDIJA MEJ: On je već govorio o bombardovanju. Rekao je da su bombardovane kasarne i policijske stanice na jugu grada. Ako

hoćete da kažete da to nije tako, možete to da tvrdite, ali na jasan način tako da on može da odgovori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi, gospodine Hadžiću, tvrdite da ni jedna NATO bomba nije pala ni na jednu privatnu kuću ni druge objekte u Đakovici? Da li vi to tvrdite?

SVEDOK HADŽIČIĆ – ODGOVOR: Tako je, jer oni su napali samo kasarnu. Dokaz toga je činjenica da se katolička crkva nalazila u neposrednoj blizini kasarne i na njoj nije razbijen ni jedan prozor. Nisu bombardovane ni privatne kuće, a isto važi i za policijsku stanicu na putu za Prizren. Samo jedan put je delio tu stanicu od privatnih kuća i ništa se privatnim kućama nije desilo osim što se malo zatresla zemlja kada je bombardovana policijska stanica. U samom gradu nije bilo nikakve štete od bombi. Ovi gradovi su stradali od granatiranja koje su vršile srpske snage. Vi kao predsednik Srbije ste poslali svakakve kriminalce, ljude koji nemaju nikakvih ljudskih osećanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Hadžiću, mi razumemo kako se vi osećate, ali morate da se ograničite na svoje svedočenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, gospodine Hadžiću, neko od članova vaše porodice bio pripadnik OVK i učestvovao u tim borbama koje smo pominjali?

SVEDOK HADŽIČIĆ – ODGOVOR: Ja potičem iz velike porodice, međutim, niko iz naše porodice nije bio član OVK. Ja pripadam porodici koja je uvek gledala svoja posla i izvršavala svoje obaveze prema državi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi kažete da vas je vaš sin nagovarao da svi idete u Albaniju i da su drugi, osim vas i drugog sina Mendoha (Mendoh), to prihvatili. Da li to znači da ste se na put prema Albaniji odlučili zbog nesigurnosti po živote članova vaše porodice zbog borbi u gradu i bombardovanja?

SVEDOK HADŽIČIĆ – ODGOVOR: Moj sin je predložio da idem i moj treći sin Mendoh nije otišao sa moja dva veća sina, jer

su na putevima prema granici ubijali mlade muškarce, vi ste ubijali, maltretirali našu mladež. On je rekao da neko od naše porodice treba da preživi, to je bila naša glavna misao. Međutim, dva dana kasnije mi je saopštio: "Oče, oni ubijaju mlade ljude, neko od nas treba da preživi da bi porodica preživela".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao kad su vas nagovarali da idete u Albaniju, da li je motiv za taj predlog da idete u Albaniju bila nesigurnost u Đakovici, borbe koje se vode i bombardovanje, da se sklonite od toga?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ubijena mi je snaja, njeno troje dece, trinaestoro dece u porodici Vejša (Vejsa), šest žena, jedna od njih je bila 80 godina stara, starica. Ubijali ste ljude i spalili ste još i ostale članove porodice, još njih 20. Spaljena je među njima i jedna duševno bolesna ćerka. Kako da ne poželimo da pobegnemo? Svuda bismo otišli samo da spasemo голу kožu od vašeg mučenja, pokolja, krađa, pljačke vaše vojske, paravojnih formacija i policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dobro, gospodine Hadžiavdiju. Pitanja koja vam postavljam, da ne bismo gubili vreme, s obzirom na to da je ta ubijanja, kao što znate, masakriranja, mučenja i tako dalje izvršila OVK u ogromnom broju, ali da se vratimo na ono šta vi tvrdite. Prema opisu kuće Vejšovih koji dajete na stranici broj 3, u prvom i četvrtom pasusu, u kući je bilo dosta krša. Tela poginulih niste videli i ona su se nalazila ispod krša. Da li sve ovo ukazuje da je kuća Vejšovih bila pogođena bombom? A i sami ste izjavili da je telo Hisena Gašija (Hisen Gashi) bilo crno od požara. Dakle, da li to što ste vi videli, što ste vi opisali, ukazuje na to da je kuća bila pogođena bombom, da ili ne?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ne. Kuća Gašijevih ima dve sobe sa hodnikom i ako izađete iz kuće, to je desno od izlaza. Međutim žrtve, to jest naša deca su izvedena iz podruma koji je bio blizu ulaza, odvedeni su nekih 15 metara do stana gde su živeli i tamo je nad njima izvršen pokolj ili su spaljeni. Njihova kuća je spaljena, a krov pokriven crepom koji je takođe bio izolovan zem-

ljom zbog grejanja, to je sve takođe izgorelo. Sve to sam ja video prvog dana. I radnici iz organizacije u Čabratu su rekli da se u toj kući desio zločin. Potom sam se ja vratio svojoj kući i onda mi je javio i onda su mi se javili ti ljudi iz Čabrata, ti radnici, i rekli su mi da u toj kući ima leševa. Međutim, mi smo se plašili da odemo po njih. Čovek kome je slabo srce boji se svega šta može da mu prouzrokuje infarkt, ja sam se bojao da ih vidim. Otišao sam da ih pokopam i moj sin je rekao: "Greh je da vidiš svoju decu na taj način". Bilo je trinaestero dece. Jedno od dece je bilo dete moga suseda, 18 meseci staro, zamislite taj prizor, moj unuk je imao četiri godine, to su... Neko ko nema nikakvih ljudskih osećanja da počini takav zločin, protiv dece, protiv staraca, protiv ljudi koji nikad nisu ništa loše učinili, oni čak nisu imali ni nož da očiste jabuku, nisu imali čime da se bore protiv snaga, protiv vaših snaga, vi sa svojim fašističkim namerama...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, s obzirom na stanje ovog svedoka, imate li još pitanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam pitanja. Gospodine Hadžiavdiju...

SUDIJA MEJ: Nije vam još puno vremena ostalo, tako da bi trebalo polako da privodite kraju svoje ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rat je zločin sam po sebi. U ratu najčešće ginu nevini. Da li je vama jasno ko je napravio taj rat, gospodine Hadžiavdiju? Vi ste gnevni zbog pogibije svoje porodice i svako bi bio gnevan. A otkud rat, gospodine Hadžiavdiju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Vi ste taj koji je prouzrokovao rat. Vaš režim, vi kao predsednik, tako što su slali zločince, najokorelije zločince protiv nas da ratuju i da čine zločine protiv dece na očigled njihovih majki.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Hadžiavdiju, kuća porodice Vejša je bila u Čabratu?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo sam tako mislio. Dakle, bile su borbe, a oni su se nalazili u kući porodice Vejša da se sklone od borbi. Da li je tako, gospodine Hadžiavdiju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li dozvoljavate, gospodine Hadžiavdiju, mogućnost da tu gde su bile borbe, da je moglo da se dogodi sa bilo koje strane da dođe do vatre u kojoj je vaša porodica poginula? Vi niste videli da su Srbi izazvali sukob, gospodine Hadžiavdiju. Da li je tačno ili nije?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Nije bilo sukoba, tamo je bio moj sin sa četvoro članova svoje porodice. Zločin je počinjen protiv te porodice i druge porodice. Tamo nije bilo nikakve borbe. A ta mlada, moja snaja, je imala među komšijama Srbe i Crnogorce, otišli su kod njih i rekli im je da se protiv njih čine zločini. Te komšije su rekle da će ih odbraniti i zaštititi, ali kasnije su i sami učestvovali u zločinu protiv porodice Vejša.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo je vaše poslednje pitanje, s ozbirom na vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. Ako je to moje poslednje pitanje, onda moram da ostavim po strani mnoga pitanja. Ali, evo, postaviću vam i ovo poslednje pitanje, gospodine Hadžiavdiju: da li je tačno da iz cele vaše izjave proizilazi, iz ovoga što ste govorili, a niste videli lično, vi lično, Ismet Hadžiavdiju, niste videli ni jedno ubistvo, navodno počinjeno od srpskih snaga i da o tim ubistvima svedočite na osnovu priča drugih ljudi, odnosno iz druge ruke? Da li je to tačno, gospodine Hadžiavdiju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Ja sam video svog sina kome je ubijena žena, deca, prijatelji. Mala, mala deca, trinaestoro njih. Najmlađe dete je bilo staro 18 meseci. Jedna stara žena od 80 godina i još jedan čovek, Hasan Gaši. Video

sam kako je padao u jednoj zgradi gde je izvršen pokolj. Tamo je bilo je 20 članova, šest porodica.

SUDIJA MEJ: Da li prijatelji suda imaju pitanja?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, nemamo pitanja.

SVEDOK HADŽIAVDIJU: Mogu li ja da kažem dve reči? Ukoliko mi odobrite, rekao bih par reči.

SUDIJA MEJ: Da, ali budite kratki, molim vas.

SVEDOK HADŽIAVDIJU: Hvala vam. Hteo bih da zahvalim Sudu u Hagu (The Hague) na pozivu za svedočenje. Možda ne bi trebalo da budem ovde zbog svog lošeg zdravlja, ali hteo sam da svedočim pred svetom i pred javnošću o zločinima, mučenjima i pokoljima koje su počinile srpska vojska i paravojne snage protiv staraca, dece i omladine, koji, kao što sam rekao, nisu imali ni mali nožić da očiste jabuku. Ja bih hteo da pitam optuženog...

SUDIJA MEJ: Ne. Mislim da...

SVEDOK HADŽIAVDIJU: ... da li imate vi ikakvih osećanja?

SUDIJA MEJ: Ja ću morati ovo da privedem kraju. Gospodine Sakson, imate li vi pitanja?

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da. Časni Sude, vrlo ću kratak da budem. Gospodine Hadžiavdiju, optuženi je tvrdio da je kuća porodice Vejša možda bila pogođena NATO bombom. Ja bih hteo da vas pitam sledeće: koliko je bila udaljena kuća u Đakovici u kojoj ste vi živeli od kuće porodice Vejša? Kolika je bila razdaljina?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Oko jedan kilometar.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Uveče 1. i 2. aprila kada su bombe NATO padale u području Đakovice, da li se vaša kuća tresla od bombardovanja?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Bombe su padale na vojnu kasarnu koja se nalazila na jugu. Tada se moja kuća tresla, ali kada je ubijena moja porodica i moji rođaci, nije se zemlja tresla. Kada je policijska stanica pogođena bombama, to je bilo dva kilometra dalje i moja kuća i kuća porodice Vejša nisu pretrpele nikakvu štetu.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Hadžiavdiju, koliko vi znate, da li su NATO bombe pale na Đakovicu u noći između 1. i 2. aprila?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ne, tada nije bilo bombardovanja uopšte.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodin Milošević je takođe nagovestio da su članovi vaše porodice možda poginuli u borbama ili kao posledica borbi koje su se odvijale u kući ili oko kuće gde su se oni sklonili. Kada ste otišli da pokupite tela članova svoje porodice, da li ste videli, da li znate, da li je bilo leševa vojnika OVK na tom imanju?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Ne, to je apsolutno nezamislivo. OVK je bilo oko Čabrata, nije bilo moguće da oni zauzmu bilo kakve položaje u okolini naše kuće i nije bilo nikakvog bombardovanja. Kuća je spaljena, krov se srušio unutra i prekrpio sve, sva tela. Unutra je bilo 20 ljudi tamo i u dodatnom krilu zgrade gde je poginuo Hasan Gaši.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Hadžiavdiju, koliko je, otprilike, Čabrat udaljen od imanja porodice Vejša?

SVEDOK HADŽIAVDIJU – ODGOVOR: Oko pola kilometra, rekao bih. Možda 600-700 metara, ali otprilike pola kilometra. Manje od kilometra u svakom slučaju, jer je kuća porodice Vejša blizu autobuske stanice, a Čabrat je na zapadnoj strani grada.

TUŽILAC SAKSON: Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Hadžiavdiju, hvala vam što ste došli na Međunarodni sud da svedočite. Vaše svedočenje je ovim završeno i vi ste slobodni.

SVEDOK HADŽIAVDIJU: Hvala.

TUŽILAC ŠIN: Tužilaštvo poziva gospodina Martina Pnišija. Časni Sude, dok čekamo da svedok dođe, događaji o kojima će se raspravljati desili su se u selu Meja (Meja) u opštini Đakovica, a u atlasu Kosova, to je na stranici broj 9, kvadrant H29.

SUDIJA MEJ: Molim da svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK PNIŠI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu i samo istinu.

SUDIJA MEJ: Izvolite. sedite.

prevodioci: Molim mikrofon.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ŠIN

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Da ponovim svoje pitanje, molim vas. Gospodine svedoče, recite nam vaše ime i prezime.

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da. Zovem se Martin Pniši.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Pniši, da li ste vi rođeni 9. marta 1944. godine u selu Ramoc (Ramoc) u opštini Đakovica na Kosovu?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Da li ste vi početkom 1999. godine živeli u selu Meje, takođe u opštini Đakovica?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Da li ste 4. aprila 2000. godine dali izjavu predstavnicima Tužilaštva o događajima kojima ste očevidac i vašem iskustvu na Kosovu tokom 1999. godine?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: A 14. marta 2002. godine, da li ste dali dodatak, kratak dodatak vašoj izjavi od 15. aprila 2000. godine? Izvinite, ja...

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da. Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Samo da se ispravim, ranija izjava je bila 4. aprila.

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Pniši, takođe 14. maja 2002. godine da li vam je data kopija vaše prethodne izjave i kopija dodatka, obe na albanskom jeziku, u prisustvu predstavnika Tužilaštva i predsedavajućeg službenika Sekretarijata ovog Međunarodnog suda?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: I da li ste u tom trenutku bili u mogućnosti da potvrdite da je kopija te izjave i tog dodatka verodostojna vašoj izjavi i sećanju?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Pniši, u utorak 27. avgusta ove nedelje i jutros dok ste razgovarali sa mnom i drugim predstavnicima Tužilaštva, da li vam je bilo poznato da je u vašu izjavu bilo uneseto nekoliko ispravki i izmena?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Prvo, u vašoj izjavi od 4. aprila 2000. godine, to je u prvom pasusu ove izjave, rekli ste da ste 1999. godi-

ne radili kao poljoprivredni proizvođač. Koje je bilo vaše zanimanje između 1969. godine i 1983. godine?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Bio sam saobraćajac.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: A gde ste bili stacionirani kao saobraćajac?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: U Orahovcu (Rahovec), opština Orahovac.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Pniši, u izjavi od 4. aprila 2000. godine kada ste opisivali dvojicu policajaca koji su prilazili vašoj kući, časni Sude, to je verzija na engleskom jeziku, stranica broj 3, drugi pasus, vi ste rekli, citiram: "Oni su nosili maske i zelene kamuflažne uniforme". Da li je to tačno i da li možete da unesete neke ispravke u to?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: To je tačno, u stvari nije tačno, jer su im uniforme bile plave.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Takođe u toj izjavi, časni Sude, sada citiram sa četvrte stranice ove izjave iz poslednjeg pasusa, gospodine Pniši, u svojoj izjavi vi ste rekli, citiram: "Tela su pokupljena u sledeću nedelju 2. maja". Kraj citata. Da li je taj datum tačan? Datum kada su tela pokupljena?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Trebalo bi da piše subota, a ne nedelja.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Dakle, treba da piše subota, 1. maj, a ne nedelja 2. maj?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da, subota.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: U redu, a sada ako pogledamo vašu izjavu od 14. marta, dakle ranije tokom 2002. godine, vi ste rekli da vam je Hamdi Alitaj (Hamdi Alitaj) rekao, citiram: "Rekao je da su u nedelju utovarili 412 tela u kamione i traktore", kraj citata. Gospodine Pniši, da li je tačno, da li je to tačno i ako nije, molim vas, recite kakvu ispravku treba uneti?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Ne, oni su rekli da je 412 ljudi ustreljeno i utovareno u kamion. Ja sam video kamion koji je išao u Korenicu (Korenice) kada je bio pun i onda se vratio u selo Meja, ponovo je napunjen i ponovo su kamion i traktor prošli pored moje kuće.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Gospodine Pniši, možete li da nam kažete da li je taj datum tačan? Da li je to bila nedelja ili neki drugi dan?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: To je bila subota.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Hvala. Takođe, u izjavi od 14. marta 2002. godine, vi ste rekli, citiram: "Pet dana nakon što su tela bila natovarena, nakon što su kamioni bili natovareni telima, Hamdi Alitaj je došao do moje kuće navodno da pozajmi kosu, ali ja mislim da su ga poslali Srbi kako bi ustanovili da li sam kod kuće ili ne", kraj citata. Da li je vreme dobro navedeno ovde i ako nije, molim vas recite kada je Hamdi Alitaj došao do vaše kuće?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Hamdi je došao sledećeg dana. Rekao sam mu za ubistva, ali to je bilo sledećeg dana. To je bilo u subotu.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: U redu, hvala, gospodine Pniši. I na kraju, gospodine Pniši, vi ste pomenuli u toj izjavi, izvinjavam se, u izjavi iz aprila 2000. godine, pomenuli ste izvesnog "Dragutina", komandira policije u Ponoševcu (Ponoshec). Časni Sude, govorim o stranici broj 5 izjave na engleskom. A u dodatku izjavi iz marta 2002. godine navodite i njegovo porodično prezime, Stanojević. Gospodine, da li ste vi poznavali tog policajca? Samo da ili ne?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ŠIN – PITANJE: Dok ste bili policajac, koliko često ste ga viđali? Možete li to ukratko da nam kažete?

SVEDOK PNIŠI – ODGOVOR: Video sam ga hiljadu puta. Ne znam, 20, 30.

TUŽILAC ŠIN: U redu, hvala, gospodine Pniši. Časni Sude, sa ovim ispravkama i izmenama Tužilaštvo prilaže izjavu u skladu sa Pravilom 92bis. Sada ću da pročitam rezime svedočenja gospodina Pnišija. Časni Sude, svedok ima 57 godina i on je kosovski Albanac iz sela Meje, opština Đakovica gde je radio kao poljoprivredni proizvođač 1999. godine. On je po veroispospovesti katolik i 1999. godine je živeo sa tri sina i jednom ćerkom. Svedok opisuje kako su od 1998. godine tenkovi VJ bili raspoređeni na brdu Čabrat koje gleda na Meju. Svedok takođe govori o tome da su srpske policijske snage zauzele celo područje. 22. aprila 1999. godine u selu Meja ubijeno je pet policajaca, srpskih policajaca i jedna od žrtava je bio Milutin Prašević. Nakon tog incidenta mnogi od komšija gospodina Pnišija su se sklonili u njegovu kuću. Već tada u Meji je bilo seljana koji su bili proterani iz drugih okolnih sela i sakrili su se, sklonili su se u Meji. Izvestan broj njih je bio iz Morine (Morine) i oni su se sklonili u kuću brata ovog svedoka koja se kasnije našla pod vatrom 22. aprila 1999. godine. 23. aprila 1999. godine svedok i njegova porodica su napustili svoj dom u Meji i sklonili su se u selu Jahoc (Jahoce). Ujutru 27. aprila 1999. godine svedok i njegova žena su se vratili u svoju kuću u Meji da bi nahranili stoku. Sa njima je bio i njihov sin Mark (Mark). Oko 7.00 gospodin Pniši opisuje kako je video vojnike VJ i policajce koji su počeli da pucaju. Gospodin Pniši je onda otišao na drugi sprat svoje kuće odakle je video mnogo vojnika i policajaca koji su opkolili celo područje. Oko 7.30 svedok opisuje kako su dva vojnika i dva policajca stigli u njegovu kuću i sa sobom su vodili čoveka kojeg je on znao po imenu Kole Dužmani (Kole Duzhmani) iz sela Korenica. Policajci, kada su došli u kuću, rekli su gospodinu Pnišiju da ode, da napusti kuću zajedno sa svojom porodicom, jer će kuću da zapale. Gospodin Pniši je počeo da se priprema za odlazak, pošto je njegova žena bila invalid u invalidskim kolicima. Za to vreme su vojnici zlostavljali gospodina Pnišija, udarali ga nogama i pokušali da ga bace u bunar u dvorištu njegove kuće. Gospodin Pniši opisuje da su dva vojnika govorili ruski i on misli da su zaista i bili Rusi. Ubrzo nakon toga gospodin Pniši je čuo radio poruku na srpskom jeziku upućenu jednom od Rusa u kojoj se pitalo da

li je sa njima čovek po imenu Đeloš Kolja (Gjelosh Kola) i rečeno je da treba da ga ubiju. Gospodin Pniši pretpostavlja da je to ime zamenjeno sa Kole Dužmani, jer je gospodin Dužmani odveden prema kući njegovog brata i nekoliko trenutaka kasnije svedok je čuo pucnje koji su dolazili iz pravca kuće njegovog brata. Za to vreme njegova snaja je stigla sa mlađim sinom i njoj su četiri vojnika pretela i napadala je. Iz svoje kuće negde oko 9.30 istog jutra gospodin Pniši je video da su Srbi uspostavili kontrolni punkt na otprilike 200 metara od njegove kuće. Na tom kontrolnom punktu su bili vojnici VJ, policija i paravojne snage sa oklopnim vozilima. Gospodin Pniši je u to vreme video i veliki broj civila koji idu u pravcu Meje, očigledno iz okolnih sela. Na kontrolnom punktu gospodin Pniši je video da su ljudi bili prisiljeni da izađu iz traktora i automobila i naterali su ih da legnu licem prema zemlji sa rukama na potiljku. Oduzete su im isprave. Gospodin Pniši je tada takođe video da neke ljude dovode u školu koja je bila u blizini i da ih tamo zaključavaju. Gospodin Pniši je prepoznao komandira policije iz Ponoševca, Dragutina Stanojevića koji je bio prisutan na kontrolnom punktu i odvajao muškarce od žena i dece. Ubrzo zatim, gospodin Pniši je pobeo sa porodicom u kuću svog kuma u Jahocu. Sa trećeg sprata te kuće negde oko 11.45 gospodin Pniši je video policajce kako vode sedam mladih ljudi duž puta prema Ura e Traves (Ura e Traves) mostu u Jahocu. Video je da su ih tamo na mostu postrojili i da su pucali u njih iz mitraljeza. Ubrzo zatim, misleći da je njegov sin bio među poginulima, gospodin Pniši je otišao da pogleda tela i nije prepoznao nikoga od njih. 2. maja gospodin Pniši je video da Romi traktorima sakupljaju tela sa mosta. Svedok je tog jutra video kamion kako ide u pravcu Meje, vraća se posle par sati i odlazi zajedno sa traktorom u pravcu groblja u Đakovici. Gospodin Pniši je prepoznao jednog od Roma po imenu Hamdi Alitaj, njegova tri sina su mu pomagala. Sledećeg dana Hamdi Alitaj je došao u kuću svedoka i pomenuo u razgovoru da su on i ostali utovarili 412 tela na kamione i traktore tokom prethodnog dana, 1. maja. Nekih 19 dana od 22. aprila, gospodin Pniši je video telo Koleta Dužmanija u kuhinji u kući svoga brata, u selu Meja. U junu 1999. godine, nakon što se vratio na Kosovo,

gospodin Pniši je otišao na proplanak Šit Hasanaj (Shyt Hasanaj) u mestu Meja. Gospodin Pniši objašnjava kako su veoma jasno mogli da se vide znaci da je tu pokopano, po njegovoj proceni oko 74 tela. Takođe, po njegovom svedočenju, bili su vidljivi i tragovi buldožera. Time se završava ovaj rezime. Časni Sude, molim da se ovo uvede kao dokazni predmet u skladu sa Pravilom 92bis.

sekretar: Ovaj dokazni predmet je obeležen zajedno sa celim paketom i nosi broj 299.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo da prekinemo sa radom. Gospodine Pniši, molim vas da se vratite sutra u 9.00, kako biste nastavili sa svojim svedočenjem. Molim vas, imajte na umu da ne razgovarate ni sa kim o svom svedočenju dok se ono ne završi, što uključuje i predstavnike Tužilaštva.

SVEDOK PNIŠI: Da, naravno.

SUDIJA MEJ: Nastavljamo sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo